

Sparebanken DIN

Årsmelding 2014

Resultat- og Balanserekneskap

Finansiering – Forsikring – Pensjon – Sparing – Leasing - Kort

Innhaldsliste

Styret si årsmelding for 2014	Side 3
Hendingar i 2014.....	Side 3
Sparebanken DIN	Side 4
Verksemnda i 2014	Side 4
Resultatutvikling	Side 4
Balanseutvikling	Side 5
Risiko- og kapitalstyring	Side 6
Strategisk samarbeid	Side 8
Personale og arbeidsmiljø	Side 9
Likestilling	Side 9
Samfunnsansvar og ytre miljø	Side 9
Sponsor og marknadsføring	Side 9
Utsiktene for 2015	Side 9
Resultatrekneskapen	Side 11
Balanserekneskapen	Side 12
Kontantstrømoppstilling	Side 14
Notar til årsrekneskapen	Side 15

Styret si årsmelding for 2014

HENDINGAR I 2014

2014 blei det fyrste heile året i historia til Sparebanken DIN etter at Bø og Seljord Sparebankar fusjonerte hausten 2013.

Dette året har vore prega av hardt arbeid frå alle tilsette for å sikre at alle rutinar i den fusjonerte banken skal fungere. Det er lagt ned ein fantastisk innsats, og resultatet er då også blitt svært godt.

Mangt og mykje var ulikt i dei to bankane som fusjonerte, og grunnleggande avtaler med dei tilsette måtte reviderast. Alt frå bedriftsavtala til pensjonsordninga er endra. Det er viktig for oss å takke dei tilsette for stor evne og vilje til å finne dei beste løysingar på alle felt. Ikke minst fortener tilsettrepresentantane så vel i styret som i forhandlingsutval stor honnør. Dei har stått for eit solid arbeid som utan tvil har ført til at resultatet av alle forhandlingar er blitt gode så vel for banken som for dei tilsette.

Det økonomiske resultatet i Sparebanken DIN vart svært godt og tyder på at samlinga av Bø og Seljord Sparebankar var rett. Ein lyt likevel vere merksam på at resultatet ber preg av store ekstraordinære inntekter.

Vi har framleis stort fokus på å kunne vere eit viktig element for utvikling i Midt- og Vest- Telemark. Vi ønskjer å vere den lokale banken som utgjer ein forskjell og støttar næringslivet, og dermed arbeidsplassane. Vidare er vi opptekne av å kunne stille kapital til rådvelde for unge menneske som vil etablere seg her.

Norsk økonomi

Veksten i norsk fastlandsøkonomi reknast med å ha auka med 2,25 prosent i 2014. Lågare oljeinvesteringar, med dei ringverknader det har for fastlandsøkonomien, vil trekke ned veksten i inneverande år og truleg føre til ei auke i arbeidsledigheten.

På den andre sida har oljeprisfallet bidrige til at krona er svekka og ført til betre konkurransevilkår for tradisjonell eksport-industri. Denne effekten vart forsterka ytterlegare av kutt i styringsrenta mot slutten av året.

Privat konsum står for om lag halvparten av aktiviteten i norsk fastlandsøkonomi. Som i 2013 utvikla forbruket seg moderat i 2014, med ein vekst i underkant av 2 prosent. Vekst i konsum for hushald vil i stor grad avhenge av utviklinga i hushalda sine inntekter, formuer og renter. Til tross for det svært pessimistiske synet på utviklinga i Noreg samla sett, held forventningane til eigen økonomi seg godt oppe. Dette skuldast nok ein kombinasjon av at folk flest føler at dei har sikre jobbar, at lånerentene er svært låge og at mange har bygd seg opp solide bufferar for å kunne stå i mot dårlegare tider.

Den svake utviklinga i bustadprisane i 2013 blei reversert fullt ut i fjor med positiv månadsvekst (sesongjustert) gjennom heile året. I desember var bustadprisane 8,1 prosent høgare enn i same månad året før. Marknaden for bustadlån til hushald har vore og er prega av sterkt konkurrans og utlånsrentene har vorte justert ned ei rekke gonger. Denne utviklinga ser også ut til å halde fram i 2015.

Andre faktorar som urbanisering og låg bygging i pressområde talar også for ein vidare prisvekst. På den negative sida kan ein svakare norsk økonomi og auka uvisse føre til lågare folketalsauke (færre arbeidsinnvandrarar) og ein dårlegare arbeidsmarknad, noko som vil bidra til å trekke ned prisane på sikt.

Gjeldsbelastinga i hushalda held fram med å auke noko i 2014, som følgje av at kredittveksten har halde seg på eit høgare nivå enn inntektsveksten.

Årsmelding 2014

Samla sett er hushalda si bruttogsjeld nå over dobbelt så stor som deira disponibele inntekt, ei utvikling som styresmaktene ser på med uro.

Med svak vekst og låge renter hos våre viktigaste handelspartnerar, samt eit stort fall i oljeprisen og ein forventa nedgang i oljeinvesteringar, valde Norges Bank sitt hovudstyre å kutte styringsrenta med 0,25 prosentpoeng til 1,25 prosent på året sitt siste rentemøte i 2014. Rentekuttet vart av fleire tolka som eit "føre var" tiltak frå hovudstyret si side, og gjev signal om noko mørkare framtidsutsikter for norsk økonomi. Den svake krona og omsynet til finansiell stabilitet har trekt motsett veg.

Internasjonal økonomi er framleis farga av moderat vekst og stor uvisse om den vidare utviklinga. Forskjellane mellom ulike land og regionar er likevel monalege. Økonomien som veks fram har vore den mest sentrale bidragsytaren til vekst i verdsøkonomien i etterkant av finanskrisa, men veksten har vorte redusert dei siste par åra. Dette gjeld særleg i Kina kor det eksisterar stor uvisse kring den framtidige utviklinga i økonomien.

I motsetning til USA og Storbritannia har utviklinga i euroområdet vore svak det siste året. Samla sett auka BNP i euroområdet med berre $\frac{1}{4}$ prosent i fjor. I tillegg til svak vekst og høg arbeidsløyse, er det nå aukande uro knytt til den låge inflasjonen.

SPAREBANKEN DIN

Sparebanken DIN er ein sjølvstendig sparebank med forretningsadresse i Bø, og med bankkontor i Seljord, Bø og i Åmot i Vinje kommune. Banken tilbyr eit breitt spekter av bank-, forsikrings- og investeringsprodukt til privatkundar, bedrifter og institusjonar. Banken sitt marknadsområde er 9 kommunar i Midt- og Vest-Telemark. Sparebanken DIN har valt Eika Gruppen som strategisk alliansepartner.

VERKSEMDA I 2014

Året har vore prega av sterk konkurranse mellom bankane i vårt område. Sparebanken DIN har tatt grep som har gjeve banken større konkurransekraft. Ved starten av 2015 er vi fullt på høgde med våre konkurrentar når det gjeld vilkår på lån og innskot.

Banken har i året som har gått hatt stort fokus på kompetanse- og medarbeidarutvikling. Dette for å kunne gjere ein enda betre rådgjeving ovanfor kundane.

Hovedpunkt frå rekneskapen i 2014.

- God basisdrift.
- Eit godt økonomisk resultat prega av nokon ekstraordinære inntekter.
- Stor konkurranse i marknaden og fall i rentemargin utan at rentenettoen har falle likeeins.
- Liten vekst i utlånsvolum.
- Høg innskotsdekning

RESULTATUTVIKLING

Resultatet i rekneskapen Sparebanken DIN for 2014 før tap vart på 47,7 millionar kroner. Resultat etter tap før skatt vart 44,6 millionar kroner.

Tap på utlån vart på 3,1 millionar kroner. Resultat etter skatt vart på 33,9 millionar kroner. Eigenkapitalavkastninga etter skatt vart då 9,9 prosent i 2014.

Årsrekneskapen er utarbeidd i samsvar med reknesakslov, årsreknesaksforskrift og god reknesaksskikk. Det er lagt fram under føresetnad om framleis drift.

Det er ikkje etter reknesaksavslutninga kome tilhøve eller hendingar som etter styret si vurdering bør kommenterast ytterlegare.

Netto renteinntekter

Banken sine netto renteinntekter vart 70,4 millionar kroner. Rentenettoen er under press som følgje av sterk konkurranse i marknaden.

Årsmelding 2014

Netto provisjons- og andre inntekter

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter kom opp i 15,1 millionar kroner ved utgangen av året.

Verdiendring på verdipapir

Banken si sertifikat og obligasjonsportefølje er på 345,9 millionar kroner pr. 31.12.14. Porteføljen er ført til lågaste verdi av opphavleg kostpris og marknadsverdi i samsvar med kursar oppgjeve av Eika Kapitalforvaltning AS. Ved årsskiftet er porteføljen avstemt mot offisielle likningskursar.

Aksjar, andelar og grunnfondsbevis i bankar kom opp i 78,4 millionar kroner ved utgangen av 2014. Av dette er 1,2 millionar kroner klassifisert som omløpsmiddel. Realisert og ikkje realisert gevinst på desse omløpsmidla er 1,4 millionar kroner. Omløpsaksjar, aksjefond og grunnfondsbevis i bankar er i rekneskapen vurdert til lågaste verdi av opphavleg kostpris og børskurs pr. 31.12.14.

Driftskostnader

Banken sine driftskostnader var ved utgangen av året på 48,3 millionar kroner.

Lønnskostnadene var på 19,4 millionar kroner.

I samband med omlegging frå yting- til innskotspensjon kom det fram ei inntekt på 5,4 millionar kroner.

Sosiale kostnader vart 3,6 millionar kroner. IKT, marknadsføring og andre administrasjonskostnader vart 17,3 millionar kroner. Andre driftskostnader vart 8,4 millionar kroner.

Kostnadsprosenten eksklusive verdiendringar på verdipapir vart 52,4 prosent i 2014, og 50 prosent inklusiv verdiendringar.

Tap på utlån og garantiar

Netto tap kosta banken 3,1 millionar kroner i 2014. Ved årsskiftet vart banken sine individuelle nedskrivningar på 0,76 prosent av brutto utlån. Gruppevis nedskrivningar vart på 0,46 prosent av brutto utlån. Samla total avsetnad til tap er 1,22 prosent.

Tapsnedskrivningar er vurderte etter objektive kriterium. Banken har rutinar for

gjennomgang av alle vesentlege misleghaldne og tapsutsette engasjement. Styret meiner med dette å ha gode avsetnader og god oversikt over risikoen i banken si utlånsportefølje.

Disponering av året sitt overskot

Resultatet for året vart på 33,9 millionar kroner. Styret rår til å disponere dette som følgjer ;

- 10,9 million kroner til sparebanken sitt fond
- 23 millionar kroner til utjamningsfond, av dette 1,5 millionar kroner til utbytte.

BALANSEUTVIKLING

Forvaltingskapitalen

Forvaltingskapitalen er på 3.716,4 millionar kroner ved utgangen av 2014. Dette er ein liten tilbakegang på 11 millionar kroner frå i fjer. Lån formidla gjennom Eika Boligkredit har auka med 63 millionar kroner til 395 millionar kroner i 2014.

Utlån

Samla brutto utlån var på 3.033 millionar kroner ved årsskiftet. Tek ein med utlånsveksten til Eika Boligkredit er dette ein samla vekst på utlån med 3,7 prosent for 2014.

Utlån i banken sitt marknadsområde, som er Midt- og Vest-Telemark, var på 2.269 millionar kroner, eller 74,8 prosent av samla utlån. Oslo og omland stod for 7,4 prosent av utlånsvolumet. Bø kommune stod for 27,5 prosent, medan Seljord kommune stod for 23,3 prosent. Av banken si samla portefølje på eigen bok av utlån vart næringslivet på omlag 23,7 prosent i 2014.

Garantiar

Garantivolumet til banken var ved årsskiftet på 116,4 millionar kroner.

Verdipapirbeholdning

Summen av banken sine verdipapir vart på totalt 434,9 millionar kroner, fordelt med 328,5 millionar kroner i obligasjoner, 17,4 millionar kroner i ansvarleg lån og fondsobligasjoner, 54,9 millionar kroner i

Årsmelding 2014

anleggsaksjar, 1,1 millionar kroner i aksjar definerte som handelsportefølje og 33 millionar i rentefond. Portefølja av verdipapir er sett bort til forvalting hos Eika Kapitalforvaltning AS, med gjennomsnittleg løpetid på porteføljen på 0,2 år og låg kredittrisiko.

Bøgata 69 AS er heileigd av Sparebanken DIN, og bokført som eigarinteresse i bankrekneskapen. Bøgata 69 AS eig igjen egedomsselskapet Bøgata 77 AS. Bøgata 69 AS er bankbygget som leiger ut lokale til banken i Bø, og til ein del andre langsiktige leigetakrarar. Bøgata 77 AS er ei sentral nabotomt i Bø, som for tida blir nytta til parkeringsareal for Bøgata 69. I rekneskapen er aksjane ført til kostpris. Etter takst hausten 2012 kan ein slå fast at marknadsverdien på eideommane ligg godt over bokført verdi.

Det vert ikkje ført konsernrekneskap, då eventuelle inntekter frå egedomsselskapet er uvesentlege i høve til bankrekneskapen. Dotterselskapet driv si verksemد med uvesentleg resultatverknad for banken. Tidlegare styre i Bø Sparebank danna styre i egedomsselskapet i 2014. Assisterande banksjef Ingebret Teigen er dagleg leiar.

Innskot

Kundeinnskota er den viktigaste finansieringskjelda til banken. Ved årsskiftet vart det totale innskot på 2.816 millionar kroner. Det gjev ein vekst på 89 millionar kroner eller 3,26 prosent i høve til året før. Innskotsdekkninga, det vil seie innskot frå kundar i prosent av brutto utlån til kundar, er 92,9 prosent. Banken sitt mål er at innskotsdekkninga ikkje skal kome under 75 prosent.

Personmarknaden hadde 65,2 prosent av innskota i 2014. Innskot frå næringslivet utgjorde 29,3 prosent og offentleg sektor var på 5,5 prosent.

Geografisk fordeling på innskota ved årsskiftet var 37,8 prosent frå Bø, 24,9 prosent frå Seljord, 16,3 prosent frå andre kommunar i Midt- og Vest-Telemark, 6,6 prosent frå Oslo og omland og 14,4 prosent frå resten av landet.

Banken si samla innskotsportefølje på fastrente var 31 millionar kroner ved årsskiftet.

Langsiktig finansiering

Banken hadde forfall på langsiktige lån i 2014 på 150 millionar kroner. 43,5 prosent av banken sine innlån 31.12.14 var langsiktige lån med forfall om 3 år eller lengre fram. Netto verdipapirgjeld var ved årsskiftet på 360 millionar kroner. Gjeld til kredittinstitusjonar var på 100 millionar kroner.

Soliditet

Banken hadde ved årsskiftet ein fondsobligasjon på 35 millionar kroner etter at banken i 2014 innfridde slike fondsobligasjoner for 50 millionar kroner. Sparebanken sitt grunnfond medrekna året sitt overskot er på 120,8 millionar kroner. Utjamningsfondet er på 27,8 millionar kroner, medan eigardelskapitalen er på 224,1 millionar kroner. Samla eigenkapital er på 372,6 millionar kroner.

Med eit risikovekta berekningsgrunnlag på 1.943 millionar kroner ved utgangen av året, gjev det ei kapitaldekning på 19,6 prosent, og ei kjernekapitaldekning på 19,6 prosent. Rein kjernekapitaldekning er på 19,0 prosent. Banken si målsetjing er minimum å ha ei kapitaldekning på 17 prosent, ei kjernekapitaldekning på 15 prosent og ei rein kjernekapitaldekning på 14 prosent. Styret vurderer dermed soliditeten som god.

Kontantstrømoppstillinga viser ein likviditet på 239,9 million kroner, som er på linje med året før. Kontantstrømmen frå bankens driftsaktiviteter har tilført 19,5 million.

RISIKO- OG KAPITALSTYRING

Styring av verksemda

Sparebanken DIN er ein sjølvstendig bank med grunnfond og eigardelskapital. Eigerane av eigenkapitalbevis i banken er Sparebankstiftinga Seljord og Sparebankstiftinga Bø.

Årsmelding 2014

Representantskapet er banken sitt høgaste organ. Styret er det organet som er overordna administrasjonen, og skal sjå til at banken blir styrt etter dei retningslinene som er bestemt.

Banken har nedfelt prinsipp for styring og kontroll i eit dokument – samt vedteke fleire dokument for policy og styring av dei ulike områda i verksemda.

Kontrollkomiteen følgjer opp drifta i banken, og at vedtak i styret blir følgd opp. Kontrollkomiteen gjev sin rapport til Representantskapet.

Ekstern revisor følgjer opp banken etter ein revisjonsplan. Revisor har fleire møte med både styret og kontrollkomiteen, og gjev rapporten sin til Representantskapet.

Risikostyring

Risikostyring i Sparebanken DIN støttar opp under banken sine strategiske mål og utvikling. Risikoeksponeringa skal til ein kvar tid vere innanfor dei rammer som er trekte opp av styret, og skal vere kjende gjennom dei policydokument og instruksar som er karakterisert i banken sin plan for verksemda. Sparebanken DIN har som målsetjing at banken i eit langsigkt perspektiv skal vere godt kapitalisert slik at ein har eit godt fundament for utvikling og vekst i høgkonjunkturar og samtidig vere robust til å møte lågkonjunkturar. Risikoeksponering og risikoutvikling blir følgd opp og rapportert kvartalsvis til banken sitt styre.

Kreditrisiko

Kreditrisiko blir definert som faren for tap som følgje av at kundar eller motpartar ikkje kan halde pliktane sine. Kreditrisikoen blir styrt gjennom banken sine strategi- og policydokument, kreditrutinar, kreditprosessar og bevillingfullmakter. Desse trekker opp dei overordna retningslinjer for korleis ein kan gje kredit.

Styret er ansvarleg for banken sin kreditpolitikk og har delegert fullmaksramme til adm. banksjef, som innanfor fullmaktene sine har delegert desse vidare. Kreditpolicy, kredithandbok og rutinar for kreditthandsaming, set krav til kva

for kreditprosessar og kva for risiko-vurderingar som skal gjerast i samband med godkjenning og oppfølging av person- og næringslivsengasjement. Fullmaktene er knytt opp til kompetanse, engasjementet sin storlek og risiko.

Kreditrisiko er historisk sett den største risiko i bankdrift. Manglande beteningsevne hos låntakar og underliggjande pant som ved realisasjon ikkje har tilstrekkeleg verdi til å dekke banken sine samla utlån, utgjer den største risikoene i denne kategorien. Begge tilhøve må ligge føre samtidig dersom det skal påføre banken tap. Kreditrisikoen i banken er primært knytt til utlåns- og garantiportefølje, og i mindre grad til obligasjonsbehaldninga.

Marknadsrisiko

Marknadsrisiko vert definert som risiko for tap på grunn av ugunstige endringar i marknadsprisar på renter, valutakursar og verdipapirmarknaden. Styring av marknadsrisiko skjer gjennom rammer, vedtekne i styret. Risikoeksponering og utvikling blir rapportert kvartalsvis til banken sitt styre.

Sparebanken DIN si behaldning av verdipapir utgjer 434,9 millionar kroner. Banken har valt Eika Kapitalforvaltning AS til å forvalte banken si verdipapirportefølje. Banken har ein handelsportefølje på om lag 1,1 millionar kroner.

Renterisiko syner seg i samband med utlåns- og innlånsverksemd og i knytting til aktivitet i penge- og kapitalmarknaden. Renterisiko er eit resultat av at rentebindingstida for banken sin eigedel- og gjeldsside ikkje er samanfallande. Ved årsskiftet hadde banken fastrenteutlån på 29 millionar kroner. Det er ikkje gjort rentebyteavtalar som kan motverke renterisikoen på desse utlåna. På gjeldssida hadde banken pr. årsskifte 31 millionar kroner i fastrenteinnskot.

Valutarisiko blir definert som risikoen for at banken si behaldning av, og forpliktingar i, andre valutaer skal føre til tap som følgje av endringar i valutakursar. Kjøp og sal av valuta er knytt til våre kundar sine kjøp og sal av reisevaluta. Banken sin kontantbehaldning i valuta var på om lag 1,1 millionar kroner.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen vert definert som risikoen for at banken ikkje er i stand til å innfri pliktane sine, eller ikkje er i stand til å finansiere egedelane sine. Målet for banken si likviditetsstyring er å ha tilgang på tilstrekkeleg med likvide midlar til å kunne halde oppe si verksemد gjennom alle realistiske stressituasjonar. Det er fastsette retningsliner for likviditetsstyring i banken. Innskot frå kundar er den viktigaste og mest stabile finansieringskjelda. Styret legg vekt på at tilhøvet mellom innskot frå kundar og utlån til kundar skal vere tilfredsstillande. Ved utgangen av rekneskapsåret var innskots-dekninga på 92,9 prosent. Banken har som mål at innskotsdekninga skal vere minimum 75%.

Banken har, som ein likviditetsreserve, ein kassekreditt på 160 millionar kroner i DNB. Banken har ikkje nytta seg av trekkrettane ved utgangen av året.

Liquidity Coverage Ratio (LCR) var ved årsskiftet 81 poeng.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko vert definert som risikoen for tap som følgje av utilstrekkelege eller sviktande interne prosessar, svikt i rutinar eller system, menneskelege feil, intern utruskap, kriminalitet eller eksterne hendingar. Det vert gjort fortløpande gjennomgang av internkontrollen på desse områda. I tillegg gjerast ei årleg risikovurdering av vesentlege risikoar for alle verkeområde i banken.

Kapitalkrav knytte til operasjonell risiko går inn i utrekninga av kapitaldekning og blir rapportert etter basismetoden. Det er i 2014 ikkje funne veike sider som har tyding for banken sin risiko og kapitaldekning.

Styring av operasjonell risiko skjer gjennom kompetanseutvikling, gode system og rutinar, god intern kontroll og kvalitetssikring.

STRATEGISK SAMARBEID

Sparebanken DIN er aksjonær i Eika Gruppen AS og ein av 76 bankar i Eika Alliansen. Eika Gruppa sitt strategiske fundament er å styrke lokalbankane. Bankane i Eika Gruppa utgjer ein av Noreg sine største finansgrupperingar, med ein samla forvaltningskapital på meir enn 300 milliardar kroner (inkludert Eika Boligkreditt) og ein million kundar.

Eika alliansen

Lokalbankane, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt utgjer Eika Alliansen. Lokalbankane i Eika alliansen har ein sterk lokal posisjon med sin nærleik til kundane. Dei har blant landet sine mest nøgde kundar både i personmarknaden og bedriftsmarknaden. Med 190 bankkontor i 120 kommunar utgjer lokalbankane ein viktig aktør i norsk finansnæring og bidreg til næringslivet si verdiskaping i mange norske lokalsamfunn.

Komplett leverandør til lokalbankane

Eika Gruppen har fire produktelskap som leverar produkt til alliansebankane. Eika Forsikring er blant Noreg sine største forsikringsselskap og leverar dei fleste produkt innan skade- og personforsikring. Eika Kredittbank leverar debet- og kredittkortprodukt samt finansieringsløysingar som leasing og salspantlån. Eika Kapitalforvaltning leverar fondsprodukt for personkundar og bankane. Aktiv Eiendomsmegling er ein landsdekkande egedomsmeklarkjede, der mange kontor samarbeider med og er deleigde av lokalbanken.

Eika Boligkreditt er direkte eigd av aksjonærane i Eika Gruppen AS og er ein del av Eika Alliansen. Selskapet har ein forvaltningskapital på omlag 77 milliardar og er, med sin tilgang til den internasjonale marknaden for Obligasjonar med føretrinnsrett (OMF), ein viktig finansieringskjelde for alliansebankane si bustadlånsportefølje.

Årsmelding 2014

Stordriftsfordelar for lokalbankene

Utover produktleveransar syt Eika Gruppen for at lokalbankane får tilgang til effektive og gode fellesskapsløysingar, i fyrste rekke innan IT, digitalisering, infrastruktur og betalingsformidling.

Utover desse fellestenestene arbeider Eika Gruppen for lokalbankane innanfor område som kommunikasjon, marknad og merkevare. Dei driv og næringspolitikk for å ivareta bankane sine næringspolitiske interesser gjennom dialog med relevante styresmakter.

Eigendomsmegleren DIN Telemark AS

Saman med fleire eigedomsmeklarar eig banken Eigendomsmegleren DIN Telemark AS. Føremålet med eigarskapet er å ha eit tilbod til våre kundar på eigedomsmekling, samt skape synergiar for verksemndene. Aktiviteten i bustadmarknaden var bra i 2014, og selskapet hadde eit overskot på 671.000 kroner før skattekostnad for året sett under eit.

PERSONALE OG ARBEIDSMILJØ

Ved utgangen av 2014 var det totalt 36,2 årsverk i banken. Av dette var 1,3 årsverk i permisjon. Personale er stabilt og verksemda blir drive i samsvar med dei rammene styret har fastsett. Sjukefråværet er på eit relativt høgt nivå, og vart på 7,35 prosent i 2014. Der langtidssjukemelding stod for 4,34 prosent. Det har ikkje vore ulykker eller skader i banken i 2014.

Med utgangspunkt i våre kundar sine krav til profesjonell rådgjeving og høg servicegrad, er det eit kontinuerleg fokus på å styrke dei tilsette sin kompetanse i samarbeid med Eika Gruppen AS. Banken er fleksibel med omsyn til å tilpasse arbeidstid til ulike livsfasar.

LIKESTILLING

I banken sitt representantskap er det 20 medlem, derav 8 kvinner og 12 menn. I banken sitt styre er dei 7 medlem, 2 kvinner og 5 menn. Av banken sine 40 tilsette er dei

26 kvinner og 14 menn. Lønnsnivå er uavhengig av kjønn.

SAMFUNNSANSVAR OG YTRE MILJØ

Banken med datterselskap er opptatt av at ein tek omsyn til dei tilsette sine rettar og bygger opp om gode sosiale tilhøve. Banken er opptatt av at mennekserettighetene blir følgde og dette blir og vurdert i høve til innkjøp av varer og tjenester. Banken har klare retningsliner med omsyn til antikvitask, og korleis ein held seg til korruption i høve til både tilsette og kundar. Banken si verksemd forureinar ikkje det ytre miljø. I samanheng med finansiering av ulike kundar og prosjekt blir miljøspørsmålet vurdert som ein del av kredittbehandlinga. Banken sine lokale vert oppvarma med straum.

SPONSOR OG MARKNADSFØRING

Sparebanken DIN har i året 2014 hatt faste samarbeidsavtalar/sponsoravtalar med enkeltpersonar, lag og organisasjonar i Midt- og Vest-Tekmark med om lag 730.000 kroner. I tillegg er det gjeve stønad til annonsering med meir for lag og organisasjonar i banken sitt virkeområde.

Sparebanken DIN vil for framtida tilbakeføre delar av sitt overskot til lokalsamfunna i Bø og Seljord gjennom sparebankstiftingane. Sparebankstiftinga Seljord er stifta på delar av eigenkapitalen i Seljord Sparebank, og Sparebankstiftinga Bø er stifta på delar av eigenkapitalen i Bø Sparebank. Eigenkapitalen i bankane som ikkje gjekk inn i stiftinga gjekk inn i grunnfondet i Sparebanken DIN. Her er denne grunnkapitalen dela likt mellom Bø og Seljord. Ut frå dette vil representasjonen i dei styrande organ i banken framover vere lik frå valkrinsane Seljord og Bø. Stiftingane skal vere langsiktige eigarar i Sparebanken DIN. Frå 2014 vil desse stiftingane dele av overskotet sitt til allmennyttige føremål.

Årsmelding 2014

UTSIKTENE FOR 2015

Ved inngangen til 2015 er det stor uvisse om vegen vidare i norsk økonomi. Viktigast blir oljebransjen si utvikling og dei moglege verknadene denne utviklinga vil få. Ein kan vente at nedgangen i prisen på olje blir motverka av kutt i renta og ein meir ekspansiv finanspolitikk.

Arbeidsløysa blir venta å stige vidare, og svekkinga av verdien på krona, som gjev dyrare import, kan føre til at kostnadsveksten blir så høg at inflasjonen når opp til målet på 2,5 prosent. Temperaturen i bustadmarknaden falt mot slutten av 2013, men tok seg opp att i 2014. Dei låge bustadrentene vil føre til at bustadprisane stig også i 2015.

Styret vurderer utsiktene for vidare drift av banken som gode. Rekneskapen er lagt fram under føresetnad om framleis drift og styret stadfestar at føresetnadene er til stades. Banken har tru på å kunne utvikle ein betre bank for kundane, og på den måten oppnå ein vekst på utlån og innskot. Dette skal i første omgang skje i noverande marknadsområde i Midt- og Vest Telemark. Til dette reknar ein

kommunane Bø, Nome, Sauherad, Seljord, Kviteeid, Tokke, Nissedal, Fyresdal og Vinje. Banken vil og opne eit avdelingskontor i Skien første halvår 2015.

Gjennom opplæringstiltak og program for medarbeidarutvikling har vi eit stort fokus på å auke og vedlikehalde kompetansen hos våre tilsette.

Styret ser det som viktig at Sparebanken DIN blir bruka som eit instrument i utviklinga av Midt- og Vest-Telemark. Det er viktig for heile området og alle som bur her, at banken tek ansvar i samband med næringsutvikling, samt også prioriterer unge menneske som vil setja seg i området.

Styret vil takke alle kundar og kontaktar for godt samarbeid i 2014, og ser fram til godt samarbeid i 2015. Berre gjennom ein heilhjarta oppslutning og felles innsats kan banken nå målet sitt om vidare utvikling av distriktet. Styret vil også rette ein stor takk til banken sine tilsette for innsatsen, og den endringsviljen dei har for at Sparebanken DIN skal halde fram som ein god bank for kundane sine.

Bø, 16. februar 2015

I styret for Sparebanken DIN

Harald Flaten
Styrelseiar

Trygve Myrene
Nestleiar

Olav Berge
Styremedlem

Solveig Sundbø Abrahamsen
Styremedlem

Aase Haukaas Gjerde
Styremedlem

Edvard Mæland
Styremedlem

Rune Mathiesen
Tilsette sin representant

Ben Roger Elvenes
Adm. Banksjef

Årsmelding 2014

RESULTATOPPSTILLING

	NOTE	2014	2013
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kreditteinstitusjoner		2 335	2 258
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		140 097	84 552
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		9 067	6 080
Sum renteinntekter og lignende inntekter		151.499	92.890
Renter og lignende kostnader på gjeld til kreditteinstitusjoner		(3 705)	(3 230)
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		(60 632)	(40 056)
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		(11 066)	(6 488)
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	7	(3 639)	(1 975)
Andre rentekostnader og lignende kostnader		(2 080)	(1 240)
Sum rentekostnader og lignende kostnader		(81.122)	(52.989)
Netto rente- og kreditprovisjonsinntekter		70.378	39.901
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		4 283	2 454
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		4.283	2.454
Garantiprovisjoner		623	306
Andre gebyr- og provisjonsinntekter		18 814	9 428
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	9	19.437	9.734
Andre gebyr og provisjonskostnader		(5 410)	(2 766)
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	9	(5.410)	(2.766)
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp		(14)	190
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		1 376	1.338
Netto verdiendring og gev/tap på valuta og finansielle drivater		465	365
Sum netto verdiendring og gev/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler		1.827	1.893
Driftsinntekter faste eiendommer		734	115
Andre driftsinntekter		292	2
Sum andre driftsinntekter		1.026	117
Lønn		(19 375)	(12 013)
Pensjoner	10	(2 293)	(1.457)
Gevinst ved overgang fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjon		5 421	-
Sosiale kostnader		(3 648)	(2 222)
Administrasjonskostnader		(17 348)	(10 976)
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	11	(37.243)	(26.668)
Nedskrivning varige driftsmidler		(300)	-
Ordinære avskrivninger		(2 286)	(604)
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	13	(2.586)	(604)
Driftskostnader faste eiendommer		(1 803)	(280)
Andre driftskostnader		(6 644)	(7 807)
Sum andre driftskostnader	14	(8.447)	(8.087)
Tap på utlån		(4 594)	(2 014)
Tap på garantier m.v.		1 500	-
Sum tap på utlån, garantier m.v.	2	(3.094)	(2.014)
Nedskrivning/reversering av nedskrivning		-	(509)
Gevinst/tap		4 459	708
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m.		4.459	199
Resultat av ordinær drift før skatt		44.631	14.159
Skatt på ordinært resultat	15	(10 698)	(4 034)
Resultat for regnskapsåret		33.933	10.127
Overført til/fra sparebankens fond		(10 960)	(3 474)
Avtatt til utbytte		(1 500)	(1 000)
Overført til/fra gavefond		-	625
Overført til utjevningsfond		(21 473)	(6 278)
Sum overføringer og disponeringer	22	(33.933)	(10.127)

Årsmelding 2014

EIENDELER

	Noter	2014	2013
Kontanter og fordringer på sentralbanker	16	117.376	125.334
Utlån til og fordringer på kreditinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		112.831	106.122
Utlån til og fordringer på kreditinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		9.720	8.220
Sum netto utlån og fordringer på kreditinstitusjoner		122.551	114.342
Kasse- / drifts- og brukskreditter		256.448	260.293
Byggelån		66.998	48.118
Nedbetalingslån		2.709.736	2.664.995
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	2	3.033.183	2.973.406
Individuelle nedskrivninger på utlån	2	(22.685)	(26.682)
Nedskrivninger på grupper av utlån	2	(13.900)	(13.900)
Sum netto utlån og fordringer på kunder		2.996.598	2.932.824
Overtatte eiendeler		3.104	1.296
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		12.998	-
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		332.892	391.844
Sum sertifikater og obligasjoner	6	345.891	391.844
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		78.363	105.586
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	6	78.363	105.586
Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper		410	410
Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper	18	410	410
Eierinteresser i andre konsernselskaper		10.266	10.266
Sum eierinteresser i konsernselskaper	18	10.266	10.266
Maskiner, inventar og transportmidler		1.632	2.344
Bygninger og andre faste eiendommer		21.196	22.829
Sum varige driftsmidler	13	22.828	25.173
Andre eiendeler		8.524	2.291
Sum andre eiendeler		8.524	2.291
Opptjente ikke mottatte inntekter		7.442	8.457
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser		771	7.635
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		2.253	1.956
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		10.466	18.048
SUM EIENDELER		3.716.378	3.727.414

Årsmelding 2014

GJELD OG EGENKAPITAL

	Noter	2014	2013
Lån og innskudd fra kreditinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		4.151	2.588
Lån og innskudd fra kreditinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		100.000	174.000
Sum gjeld til kreditinstitusjoner	19	104.151	176.588
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		2.168.535	2.162.329
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		647.807	564.606
Sum Innskudd fra og gjeld til kunder	19	2.816.341	2.726.935
Obligasjonskjeld		360.000	410.000
Egne ikke-amortiserte obligasjoner		-	(45.000)
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	20	360.000	365.000
Annen gjeld		15.649	12.858
Sum annen gjeld	21	15.649	12.858
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		8.022	10.416
Pensjonsforpliktelser	10	238	6.558
Utsatt skatt	15	2.303	539
Individuelle avsetninger på garantiansvar		511	2.011
Andre avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		1.503	1.281
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		4.554	10.389
Evigvarende ansvarlig lånekapital/fondsobligasjonslån		35.000	85.000
Sum ansvarlig lånekapital	20	35.000	85.000
SUM GJELD		3.343.718	3.387.185
Egenkapitalbevis		224.147	224.147
Sum innskutt egenkapital		224.147	224.147
Sparebankens fond		120.764	109.804
Gavefond		-	-
Utjevningsfond		27.750	6.278
Sum opptjent egenkapital	22	148.514	116.082
SUM EGENKAPITAL		372.661	340.229
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		3.716.378	3.727.414
Poster utenom balansen			
Garantiansvar	23	116.395	89.531
Herav garantier Eika Boligkreditt AS		62.868	54.681

Bø, 16. februar 2015

I styret for Sparebanken DIN

Harald Flaten
Styreleiar

Solveig Sundbø Abrahamsen
Styremedlem

Rune Mathiesen
Tilsette sin representant

Trygve Myrene
Nestleiar

Aase Haukaas Gjerde
Styremedlem

Olav Berge
Styremedlem

Edvard Mæland
Styremedlem

Ben Roger Elvenes
Adm. Banksjef

Årsmelding 2014

KONTANTSTRØMOPPSTILLING 2014

	2014	2013
Tall i hele 1000		
Tilført fra årets drift *)	19.545	5.973
Endring diverse gjeld	217	24.969
Endring diverse fordringer	-460	-7.508
Likviditetsendring fra resultatregnskapet	19.302	23.434
Endring brutto utlån	-59.777	-1.480.547
Endring tapsavsetning ved fusjon	0	16.032
Endring kortsiktige verdipapirer	77.453	-306.919
Endring innskudd fra kunder	89.407	1.399.880
Netto likviditetsendring fra virksomhet	126.385	-348.120
-Investering i varige driftsmidler/immaterielle eiendeler	-240	-25.534
Endring i langsiktige verdipapirer	1.543	-4.282
Likviditetsendring vedr. investeringer	1.303	-29.816
Tilført egenkapital ved fusjon	0	143.457
Reuksjon ansvarlig lånekapital	-50.000	
Innfrielse obligasjonslån	-105.000	-157.000
Opptak av nytt obligasjonslån	100.000	375.000
Opptak lån fra finansinstitusjoner	-72.437	65.179
Innfridd lån fra finansinstitusjoner	0	0
Likviditetsendring fra finansiering	-127.437	426.636
Endring likvider	251	48.700
+ Likvidbeholdning 1/1	239.676	190.976
= Likvidbeholdning 31/12	239.927	239.676
Som består av :		
Kasse, DnB, Norges Bank	117.376	125.334
Lån andre finansinstitusjoner	122.551	114.342
Sum	239.927	239.676

*) **Tilført fra årets drift**

	2014	2013
Årets resultat	33.933	10.127
Betalt skatt	-6.156	-3.030
Endring nedskrivning for tap	-3.997	2.000
Ordinære avskrivninger	2.586	604
Reversering/oppskrivning på verdipapirer	-5.821	-1.728
Overført til gaver	-1.000	-2.000
Sum tilført fra årets drift	19.545	5.973

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer tilført fra drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantsstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån. Endringer i 2013 inkluderer effekten av innfusjonerte verdier fra Seljord Sparebank pr. 04.10.2013.

Notar til årsrekneskapen

Regnskapsprinsipper

Generelt		side	16
Note 1	Risikostyring	side	20
Note 2	Kreditrisiko	side	23
Note 3	Kapitaldekning	side	27
Note 4	Likviditetsrisiko	side	28
Note 5	Renterisiko	side	29
Note 6	Verdipapirer	side	29
Note 7	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	side	31
Note 8	Andre rentekostnader	side	31
Note 9	Provisjonsinntekter og provisjonskostnader	side	31
Note 10	Pensjon	side	32
Note 11	Lønns- og administrasjonskostander	side	33
Note 12	Lån og yteler	side	34
Note 13	Varige driftsmidler	side	35
Note 14	Andre driftskostnader	side	35
Note 15	Skatt	side	36
Note 16	Kontanter og innskudd i Norges Bank	side	36
Note 17	Overtatte eiendeler	side	37
Note 18	Eierinteresser i tilknyttede selskaper og konsernselskaper	side	37
Note 19	Gjeld til kreditinstitusjoner og innskudd fra kunder	side	38
Note 20	Gjeld opptatt ved utsendelse av verdipapirer	side	38
Note 21	Spesifikasjon av annen gjeld	side	39
Note 22	Egenkapital	side	39
Note 23	Garantiansvar	side	40
Note 24	Nøkkeltall	side	41
Note 25	Proformaregnskap	side	42
Erklæring fra styret og adm.banksjef		side	44
Revisors beretning		side	45
Årsmelding fra kontrollkomite		side	46

Årsmelding 2014

GENERELT

Bankens årsregnskap for 2014 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

Fusjon mellom Seljord Sparebank og Bø Sparebank

Seljord Sparebank og Bø Sparebank fusjonerte 04.10.2013 med juridisk og regnskapsmessig virking fra samme dato. Fusjon med Seljord Sparebank er regnskapsført etter oppkjøpsmetoden.

Balanse, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for 2013 inkluderer drift og kontantstrømmer i Sparebanken DIN fra og med fusjonstidspunktet 04.10.2013.

I note 25 er det gitt opplysninger om proforma resultat og balansetall for 2013 for den sammenslattede banken.

Utarbeidelse av konsernregnskap

Sparebanken DIN eier 100 % av datterselskapet Bøgata 69 AS og datterdatterselskapet Bøgata 77 AS og 100 % i datterselskapet Nissedal Næringspark AS samt 42,85% av Eiendomsmegleren DIN Telemark AS. I tillegg 50 % av Århus Næringspark AS.. Det er ikke utarbeidet konsernregnskap. Unnlatt konsolidering av Bøgata 69 A/S og Nissedal Næringspark AS begrunnes med at unnlatelsen ikke har betydning for å bedømme bankens stilling og resultat. Se note 18.

Bruk av estimatorer

Ledelsen har brukt estimatorer og forutsetninger på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk. Dette har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført på ordinær måte. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

Banken har med virkning fra desember 2014 avviklet den ytelsesbaserte ordningen for sine ansatte med unntak for de som var helt eller delvis uføre/syke på overgangstidspunktet. Alle aktive ansatte har derfor nå innskuddsbasert ordning med 7 prosent av lønn opptil 7,1G og 25,1 prosent for andel lønn som overstiger 7,1G. Ordningen inneholder også uførepensjon. Dette tilfredsstiller lovens krav til obligatorisk tjenestepensjon. Kostnaden ved innskuddsbasert ordning tilsvarer løpende premie.

UTLÅN – BESKRIVELSER OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene. Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Årsmelding 2014

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 1 dag etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er inndekket som avtalt.

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 1 dag, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterte tap fjernes fra bankens låneportefølje og fra individuelle nedskrivninger.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert.

Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens låneportefølje ut fra bankens vurdering av risiko for manglende betalingsevne med grunnlag i beregninger med basis i erfaringstall, konjunkturendringer, bransjeanalyser og andre forhold. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningssevne ved markert renteoppgang eller nedbemannning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Rapportering av misligholdte lånengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele lånengasjement.

OVERTATTE EIENDELER

Overtatte eiendeler beholdes inntil verdien kan realiseres ved salg.

Årsmelding 2014

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle derivater

Banken benytter finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Slike avtaler omfatter rentebytteavtaler. Bankens finansielle derivater er definert som sikringsforretninger og effekten av disse blir vurdert i sammenheng med den sikrede post. Banken benytter ikke slike forretninger til spekulativ handel, men bare som del av bankens sikringsstrategi. Alle bankens derivatavtaler dekker også kravene til regnskapsmessig sikring.

Renteinstrumenter utenfor balansen

Resultatet av sikringsforretninger blir bokført parallelt med resultatet av den underliggende balanseposten som forretningen er inngått for. Inntekter og kostnader fra disse avtalene resultatføres netto.

Banken hadde ingen rentebytteavtaler i 2014.

Verdipapirer

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen (herunder handelsportefølje) og anleggsportefølje verdivurderes etter forskjellige regler og hver for seg. Se note 16.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Andre omløpsmidler er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltningen av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, og forvalteren står også for fastsettelsen av virkelig verdi for de enkelte obligasjonene og sertifikatene. Det benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger beregnes virkelig verdi i prisingsmodell utarbeidet av Fondsmeglernes forening.

Aksjer og grunnfondsbevis

Aksjer og grunnfondsbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Disse vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbıgående karakter, nedskrives aksjene.

Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Investeringer i datterselskap

Investeringer i datterselskap vurderes etter kostmetoden. Kostmetoden medfører at aksjen balanseføres til kostpris.

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi.

Følgende lineære avskrivningssatser legges til grunn:

Inventar og innredning	20,0 %
Kontormaskiner	20,0 %
EDB-utstyr	30,0 %
Bygninger	2,0 - 4,0 %

Årsmelding 2014

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

Sparebanken DIN følger Norsk Regnskapsstandard for pensjonskostnader. Pensjonskostnader knyttet til ytelsesbaserte ordninger er gjenstand for årlig aktuarberegnung. Pensjonskostnadene blir klassifisert som personalkostnader i resultatregnskapet. Regnskapsføring av estimatavvik gjøres ved bruk av korridormetoden.

Differanse mellom beregnet påløpt forpliktelse og verdien av pensjonsmidlene, korrigert for avvik i estimer og effekt av endrede forutsetninger, føres i balansen enten som langsiktig gjeld (hvis negativ) eller som anleggsmiddel (hvis positiv). Forutsetningene som blir lagt til grunn for utregning av pensjonsforpliktelser, blir revurdert årlig i forkant av årlig aktuarberegnung.

Banken har med virkning fra 2014 avviklet den ytelsesbaserte ordningen for sine ansatte med unntak for de som var helt eller delvis uføre/syke på overgangstidspunktet. Alle aktive ansatte har derfor nå innskuddsbasert ordning. Kostnaden ved innskuddsbasert ordning tilsvarer løpende premie.

Ved avvikling av den ytelsesbaserte ordningen er det regnskapsført en relativ vesentlig regnskapsmessig gevinst. Denne gevisten er derfor presentert på egen linje i årets resultatregnskap. For nærmere detaljer om ytelsesbaserte pensjonsordninger, vises til note 10.

Banken og bankens ansatte er tilknyttet Fellesordningen for AFP, som gir de ansatte et livsvarig tillegg til fremtidig alderspensjon avhengig av samlet opptjening i Folketrygden. Denne AFP ordningen anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Da administrator foreløpig ikke er i stand til å foreta beregninger av samlet forpliktelse og bankens forholdsressursmessig andel av denne, behandles flerforetaksordningen regnskapsmessig som en innskuddsbasert ordning, med løpende kostnadsføring av betalt premie.

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er beregnet med 27 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Betalbar skatt består av inntektsskatt og formueskatt. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetaler fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

Årsmelding 2014

NOTE 1 – RISIKOSTYRING

Sparebanken DIN sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel II regelverket. Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til kapitalkravsforskriften og internkontrollforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses.

Det er utviklet rutiner og instrukser i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt.

Banken er eksponert for følgende risikoer; kreditrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko (herunder strategisk- og omdømmerisiko). Risiko vurderes etter en skala med fire nivåer: lav, middels, høy og ikke klassifisert risiko.

Kreditrisiko

Kreditrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparte ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kreditrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparte, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, ubenyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater. Kreditrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerheters verdi. Kredittap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil. Kreditrisiko er bankens vesentligste risiko og består hovedsakelig av utlån.

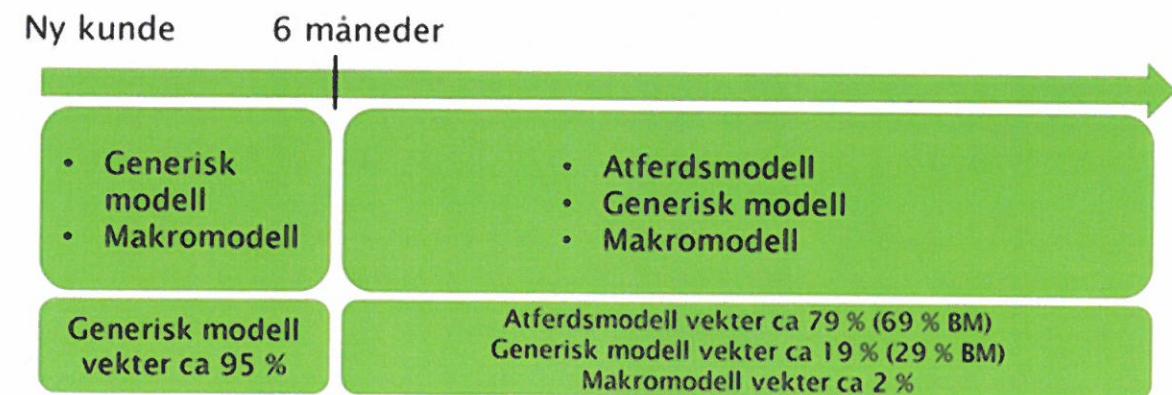
Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes i hovedsak:

- pant i fast eiendom
- pant i bankinnskudd
- pant i aksjer og obligasjoner
- registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- fordringer og varelager
- kausjonister

Generelt kreves sikkerhet for alle typer lån, med unntak av lønnskontokreditt.

Risikovurdering

Banken har fra 2014 benyttet nytt system for risikoklassifisering. Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kreditvurdering og sakgangsprosess. Banken har definert 5 risikoklasser, klasse 1-3 som tilsvarer gammel lav risiko, klasse 4-7 som tilsvarer gammel middels risiko, klasse 8-10 som tilsvarer gammel høy risiko. I tillegg klasse 11 som gjelder de misligholdte og klasse 12 som er de tapsutsatte engasjement.

Personmarked

Årsmelding 2014

Atferdsmodell: Atferdsmodellen er utviklet spesielt for Eikabankene. Grunnlaget for modellen er alle kunder med kredittingasjement eller overtrekk i Eikabankene. Det er benyttet tre år med kundedata i modelleringsarbeidet. Modellen beregner sannsynlighet for at kunden går i mislighold i løpet av kommende 12 måneder.

Generisk modell: Den generiske modellen er AAA Soliditets generiske scorekort. Modellen er utviklet på grunnlag av kredittaktive norske personkunder. Dette scorekortet beregner sannsynlighet for at en kunde pådrar seg ny betalingsanmerkning i en periode på ett år fra forespørselstidspunktet.

Den generiske modellen for personmarked består av 5 ulike delmodeller, hvor 4 modeller er fordelt på kundenes alder, i tillegg til en modell på kunder som allerede er i mislighold.

Makromodell: Modellens primære hensikt er å justere forventet nivå for mislighold for det kommende året basert på de forhold som ikke forklares direkte gjennom kjennetegn ved kunden. Dette kan være forhold som økt mislighold ut fra forventet renteøkning, arbeidsledighet og lignende.

Bedriftsmarked

Atferdsmodell: Atferdsmodellen er utviklet spesielt for Eikabankene. Grunnlaget for modellen er alle bedriftskunder med kredittingasjement eller overtrekk i Eikabankene. Det er benyttet tre år med kundedata i modelleringsarbeidet. Denne modellen er felles for alle bedriftskunder. Modellen tar for seg blant annet mislighold i løpet av ett år fra forespørselstidspunkt.

Generisk modell: Den eksterne modellen er AAA Soliditets generiske scorekort. Det er utviklet på grunnlag av kredittaktive norske foretakskunder. Selve modellen er delt i tre underliggende modeller:

- Selskap med ubegrenset personlig ansvar (ANS, DA osv.)
- Selskap med begrenset personlig ansvar (AS osv.)
- Eiendomsselskap

Dette scorekortet beregner sannsynlighet for at en kunde pådrar seg ny betalingsanmerkning eller går konkurs i en periode på ett år fra forespørselstidspunktet.

Makromodell: Modellens primære hensikt er å justere forventet nivå for mislighold for det kommende året basert på de forhold som ikke forklares direkte gjennom kjennetegn ved kunden. Dette kan være forhold som økt mislighold ut fra forventet renteøkning, arbeidsledighet og lignende.

Kreditrisiko styres gjennom bankens kreditstrategi. Det er utarbeidede kreditthåndbøker med policyer og rutiner samt administrativ fullmaktsstruktur for styring av kreditrisiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betjeningsvegne for kunder som innvilges kreditt, samt krav til sikkerhet i engasjementene. Risiko i porteføljen blir kontinuerlig overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer.

Bankens kreditrisiko består hovedsakelig av enkeltrisikoer mot privat- og bedriftskundemarkedet. Etablert risikohåndtering skal sikre at kreditrisiko er i samsvar med bankens risikovilje. Det kan forventes at en eventuell nedgang i den norske økonomien i 2015 vil kunne forringe kvaliteten på utlånsporteføljen, og særlig innenfor næringslivskreditter. Modellen for gruppenedskrivning bygger på bransjeinndeling av kundene, offentlige tilgjengelige konkurssannsynligheter og forventet restverdi på objektene.

Konsentrationsrisiko

Eksponeringen er godt spredt geografisk, hensyn tatt til bankens markedsandel. For å sikre diversifisering er det gitt rammer for eksponering i bransjer, fylker og per kunde.

Årsmelding 2014

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap og gevinst forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje- eller råvarepriser. Markedsrisiko som banken står overfor er hovedsakelig renterisiko og inkluderer potensielle svingninger i verdien av fastrenteinstrumenter eller finansielle instrumenter knyttet til en markedsbenchmark (NIBOR flytende pengemarkedsrente) som følge av endringer i markedsrenter, og i fremtidige kontantstrømmer for finansielle instrumenter til flytende rente. Prisrisiko kommer av endringer i markedspriser, enten forårsaket spesifikke faktorer knyttet til et individuelt finansielt instrument eller utsteder, eller faktorer som påvirker alle instrumenter handlet i et marked. Dette kan for eksempel omhandle endringer i priser eller volatilitet på aksjer, aksjeindekser eller råvarer. Rentepapirer, aksjederivater og råvarederivater er eksponert for denne risikoen.

Det vesentligste av markedsrisiko relaterer seg til verdipapirmarkedet representert ved egne verdipapirbeholdninger. Hovedtyngden av bankens portefølje er plassert i likvide obligasjoner med begrenset risiko for store fall i markedsverdi. Obligasjonsporteføljen er forvaltet av Eika Kapitalforvaltning AS som har spesialkompetanse innen området. Forvaltningen er underlagt rapporterings- og posisjonsrammer fastlagt av styret i banken. Rammene skal begrense risikoen, og disse rammene gjennomgås minst én gang i året.

Bankens samlede markedsrisiko vurderes basert på stressscenarier utarbeidet i tråd med anbefalinger fra Finanstilsynet og Baselkomiteen. Banken benytter følgende sikringsinstrumenter:

Rentebytteavtaler (renteswapper) – avtaler om å bytte rentebetingelser, for et bestemt nominelt beløp over et bestemt antall perioder.

Formålet med bruk av rente- og valutainstrumenter er å sikre fremtidige rentevilkår eller motvirke effekten av kurssvingninger. Aksjer i tilknyttede selskaper, konsernselskaper og strategiske plasseringer er ikke en del av prisrisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko.

Banken har ingen vesentlig valutaeksponering per 31. desember 2014.

Banken er også eksponert for renterisiko knyttet til tap av rentenetto. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i banken. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter. Likviditetssituasjonen betraktes som god.

Operasjonell risiko

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer mv, og dette, sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

Strategisk risiko

Risiko for at banken ikke skal "overleve". Den fundamentale risiko for styret og toppledelsen. Risiko for at verdiene av gjeld og eiendeler endres på grunn av faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurrancesituasjonen, bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår.

Årsmelding 2014

Omdømmerisiko

Risiko for at banken påføres tap eller kostnader som følge av at bankens omdømme svekkes ved manglende kontrollrutiner. Bankens risikovurdering er i 2014 foretatt etter samme opplegg som foregående år. Det er så foretatt en systematisk gjennomgang av alle tiltak som banken har ivaretatt for å redusere risiko. Den relative risiko er også vurdert mot de interne rutiner og instrukser og det rammeverk som er etablert i bankens systemer.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kreditrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Banken har ikke inngått kontrakter for 2015 som ikke er opplyst i regnskapet.

NOTE 2 – KREDITTRISIKO

MAKS KREDITTEKSPONERING – POTENSIELL EKSPONERING PÅ UTLÅN

2014	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Offentlig forvaltning	-	15.000	-	-	15.000
Lønnstakere o.l.	2.314.139	126.456	67.683	6.759	2.501.519
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	101.574	5.668	376	2.250	105.368
Industriproduksjon	91.397	5.857	7.294	5.326	99.222
Bygg og anlegg	101.577	24.182	15.610	-	141.369
Varehandel, hotell/restaurant	49.063	15.572	3.103	1.980	65.758
Transport, lagring	24.795	1.627	4.164	-	30.586
Finans, eiendom, tjenester	265.983	6.318	4.742	-	277.043
Sosial og privat tjenesteyting	84.656	15.254	15.666	6.370	109.206
Sum	3.033.183	215.933	118.638	22.685	3.345.070

2013	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Offentlig forvaltning	3	-	-	-	3
Lønnstakere o.l.	2.312.367	116.565	54.567	4.070	2.479.429
Utlandet	5.670	-	-	-	5.670
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	72.208	5.333	376	2.250	75.667
Industriproduksjon	108.663	8.203	6.301	-	123.167
Bygg og anlegg	65.483	15.387	10.500	6.111	85.259
Varehandel, hotell/restaurant	49.596	15.609	4.532	8.257	61.480
Transport, lagring	20.009	1.606	3.970	-	25.585
Finans, eiendom, tjenester	270.221	4.118	4.317	2.826	275.830
Sosial og privat tjenesteyting	69.184	6.552	4.968	3.168	77.536
Sum	2.973.406	173.373	89.531	26.682	3.209.626

Banken har definert 5 risikoklasser, klasse 1-3 som tilsvarer tidligere lav risiko, klasse 4-7 som tilsvarer tidligere middels risiko, klasse 8-10 som tilsvarer tidligere høy risiko. I tillegg klasse 11 som gjelder de misligholdte og klasse 12 som er de tapsutsatte engasjement.

RISIKOKLASSIFISERING

Personmarked 2014	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko	1.935	4	1	-
Middels risiko	224	90	1	-
Høy risiko	127	26	-	-
Mislighold	15	4	-	-
Tapsavsett	14	2	-	-
Uklass.	-	-	65	-
Totalt	2.315	126	67	7

Årsmelding 2014

RISIKOKLASSIFISERING

Bedriftsmarked 2014	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko	472	72	40	-
Middels risiko	151	14	4	-
Høy risiko	64	3	2	-
Mislighold	2	-	-	-
Tapsavsett	29	1	3	16
Uklass.	-	-	-	-
Totalt	718	90	49	16

Personmarked 2013	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko	2.109	90	55	-
Middels risiko	70	19	-	-
Høy risiko	4	5	-	-
Mislighold	19	1	-	3
Tapsavsett	3	-	-	-
Uklass.	113	2	-	-
Totalt	2.318	117	55	3

Bedriftsmarked 2013	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko	490	21	19	-
Middels risiko	110	16	12	4
Høy risiko	3	14	3	8
Mislighold	13	3	-	11
Tapsavsett	24	1	-	1
Uklass.	15	1	1	-
Totalt	655	56	35	24

UTLÅN

	2014	2013
	Beløp	Beløp
Offentlig forvaltning	-	3
Utlanet	-	5.670
Lønnstakere o.l.	2.314.139	2.312.367
Næringskunder	719.044	655.368
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	3.033.183	2.973.408
Utlån formidlet via Eika Boligkredit (EBK)	394.702	332.927
Totale utlån inkl. porteføljen i EBK	3.427.885	3.306.335

Utlån fordelt geografisk	2014	2014	2013	2013
	Beløp	%	Beløp	%
Bø Kommune	835.141	27,5 %	858.795	28,9 %
Sauherad Kommune	166.709	5,5 %	146.182	4,9 %
Seljord Kommune	705.860	23,3 %	689.734	23,2 %
Kviteseid Kommune	170.161	5,6 %	142.570	4,8 %
Øvrige Kommuner i Telemark	572.569	18,9 %	522.141	17,6 %
Oslo	224.120	7,4 %	247.226	8,3 %
Øvrige kommuner i Norge	358.623	11,8 %	366.757	12,3 %
Brutto utlån	3.033.183	100,0 %	2.973.405	100,0 %

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.2014	0 - 30 dg	31 - 90 dg	91 - 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån
Personmarked	62.673	4.228	3.316	2.191	11.931	84.339
Bedriftsmarked	2.498	1.061	1.643	544	1.531	7.277
Sum	65.171	5.289	4.959	2.735	13.462	91.616

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.2013	0 - 30 dg	31 - 90 dg	91 - 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån
Personmarked	58.871	14.082	2.131	8.513	8.439	92.036
Bedriftsmarked	12.206	2.863	-	4.330	8.707	28.106
Sum	71.077	16.945	2.131	12.843	17.146	120.142

Årsmelding 2014

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 1 dag etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er inndekket som avtalt.

Behandling av konstaterete tap

Ved mislighold over 1 dag, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige.

Rapportering av misligholdte låneengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

MISLIGHOLD

	2014	2013
Misligholdte lån		
Misligholdte lån i alt	35.021	40.267
Individuelle nedskrivninger	-10.180	-9.927
Netto misligholdte lån i alt	24.841	30.340
Fordeling av misligholdte lån	2014	2013
Personmarked	28.790	25.727
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske	-	264
Industriproduksjon	150	-
Bygg og anlegg	-	3.143
Varehandel, hotell/restaurant	3.919	9.226
Sjøfart	-	-
Transport, lagring	-	-
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	2.162	1.527
Sosial og privat tjenesteyting	-	380
Misligholdte lån næring i alt	6.231	14.540

Årsmelding 2014

MISLIGHOLD

	2014	2013
Tapsutsatte lån		
Øvrige tapsutsatte lån i alt	25.263	40.712
Individuelle nedskrivninger	-12.849	-16.755
Netto øvrige tapsutsatte lån i alt	12.414	23.957
Fordeling av øvrige tapsutsatte lån	2014	2013
Personmarked	-	673
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske	6.207	6.271
Industriproduksjon	-	-
Bygg og anlegg	13.273	5.286
Varehandel, hotell/restaurant	-	-
Sjøfart	-	-
Transport, lagring	-	-
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	-	22.800
Sosial og privat tjenesteyting	5.783	5.682
Øvrig tapsutsatte lån i alt	25.263	40.712

TAP OG NEDSKRIVINGER

	2014	2013
Individuelle nedskrivninger på utlån		
Individuelle nedskrivninger 01.01.14/04.10.13	26.682	20.182
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-5.497	-
Økte individuelle nedskrivninger i perioden		6.500
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	-3.366	-
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	5.497	-
Individuelle nedskrivninger 31.12.	22.685	26.682
Individuelle nedskrivninger på utlån – fordelt på person/næring	2014	2013
Personmarked	6.759	4.070
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske	2.250	2.250
Industriproduksjon	5.326	-
Bygg og anlegg	-	6.111
Varehandel, hotell/restaurant	1.980	8.257
Transport, lagring	-	-
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	-	2.826
Sosial og privat tjenesteyting	6.370	3.168
Individuelle nedskrivninger på utlån i alt	22.685	26.682

	2014	2013
Nedskrivninger på grupper av utlån		
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.14/04.10.13	13.900	20.400
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	-	-6.500
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	13.900	13.900

	2014	2013
Tapskostnader utlån/garantier		
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	-3.997	4.000
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier	-1.500	-
Periodens endring i gruppeavsetninger	-	-2.000
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	7.539	-
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	1.419	217
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-367	-203
Periodens tapskostnader	3.094	2.014

Årsmelding 2014

Metoder for å fastsette virkelig verdi på utlån

Utlån er vurdert til amortisert kost. Bankens utlån kan hovedsaklig ikke omsettes i et aktivt marked. Bankens risikopåslag på utlånen endres kun ved større endringer i markedsforholdene. Slike utlån anses i hovedsak å ha flytende rentebetingelser. Bankens kreditt-påslag for disse utlån er ikke endret ved årets slutt. Samme margin ville bli lagt til grunn for nye utlån på balansedagen. Balanseført verdi av lån med flytende rentebetingelser ansees derfor som beste estimat på virkelig verdi.

Beregning av virkelig verdi for utlån med fast rente, er foretatt for sammenligningsformål gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Forskjellen mellom bokført verdi og beregnet virkelig verdi er vurdert som uvesentlig, og utlån med fast rente er derfor balanseført til amortisert kost.

Resultatførte renter på lån som er nedskrevet.

Renter på lån som er nedskrevet er for 2014 resultatført med 1,4 mill. kroner.

NOTE 3 – KAPITALDEKNING

Kapitaldekning

	2014	2013
Innbetalt aksjekapital/egenkapital/beviskapital	224.147	224.147
Sparebankens fond	120.764	109.804
Utjevningsfond	27.750	6.278
Sum egenkapital	372.661	340.229
Fradrag for overfinansiert pensjonsforpliktelse	-563	-5.497
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-4.080	-15.467
Sum ren kjernekapital	368.018	319.265
Fondsobligasjoner	35.000	85.000
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-23.687	-
Sum kjernekapital	379.331	404.265
Netto ansvarlig kapital	379.331	404.265
	2014	2013
Eksponeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)		
Lokal regional myndighet	5.763	3.338
Institusjoner	89.459	118.688
Foretak	224.233	210.988
Pantsikkerhet eiendom	1.191.270	1.187.425
Forfalte engasjementer	26.564	34.400
Obligasjoner med fortrinnsrett	15.152	14.150
Fordring på institusjoner og foretak med kortiktig rating	24.510	-
Andeler i verdipapirfond	32.791	30.963
Egenkapitalposisjoner	29.544	-
Øvrige engasjementer	201.234	266.113
Kapitalkrav fra operasjonell risiko	-	82.975
Ansvarlig kapital i andre finansinst.	-	-29.363
Sum beregningsgrunnlag for kreditrisiko	1.840.520	1.919.677
Beregningssgrunnlag for operasjonell risiko	102.420	
Sum beregningsgrunnlag	1.942.939	1.919.677
Kapitaldekning i %	19,5 %	21,1 %
Kjernekapitaldekning	19,5 %	21,1 %
Ren kjernekapitaldekning i %	18,9 %	16,6 %

Årsmelding 2014

NOTE 4 – LIKVIDITETSRISIKO

Restnedbetalingstid på eiendels- og gjeldsposter

EIENDELER

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	117.376	117.376
Utl./fordr. til kreditinst.	7.520	-	-	1.200	1.000	112.831	122.551
Utlån til kunder	343.512	28.666	142.268	643.051	1.864.728	-25.627	2.996.598
Obligasjoner/sertifik.	-	18.012	46.730	263.868	17.281	-	345.891
Aksjer	-	-	-	-	-	78.363	78.363
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	55.900	55.900
Sum eiendeler	351.032	46.678	188.998	908.119	1.883.009	338.844	3.716.378

GJELD OG EK

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Gjeld til kreditinst.	-	-	-	-	4.151	100.000	104.151
Innskudd fra kunder	-	-	-	-	30.867	2.785.474	2.816.341
Obligasjonsgjeld	-	-	160.000	200.000	-	-	360.000
Ansvarlig lån	-	-	-	35.000	-	-	35.000
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	27.008	27.008
Egenkapital	-	-	-	-	-	374.179	374.179
Sum gjeld og egenkapital	0	0	160.000	235.000	35.018	3.286.661	3.716.378

Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kreditrammer. I tabellen nedenfor er kasse-/driftskreditt tatt med under kolonne 3-12 mndr.

Banken har i praksis ansvaret for en betydelig likviditetsrisiko og forsøker bevisst å redusere likviditetsrisikoen på kort og lang sikt.

Banken har deponert 150 mill kroner i Norges Bank. Låneverdi for bankens deponerte verdipapirer i Norges Bank er 143,4 mill kroner.

Trekkrettigheter, obligasjons- og sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd. Det er også avtalt lån via store norske kreditinstitusjoner. Banken tilstreber en innskuddsdekning på minimum 80%, dekningen utgjør ved årets utgang 92,9 % mot 91,7 % året før.

Banken har LCR på 81 pr 31.12.2014

Årsmelding 2014

NOTE 5 – RENTERISIKO

Renteendringstidspunkt for eiendels- og gjeldsposter

EIENDELER

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	117.376	117.376
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	1.200	1.000	120.351	122.551
Utlån til kunder	-	-	-	25.221	-	2.971.377	2.996.598
Obligasjoner/sertifik.	98.023	247.868	-	-	-	-	345.891
Aksjer	-	-	-	-	-	78.363	78.363
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	55.900	55.900
Sum eiendeler	98.023	247.868	-	26.421	1.000	3.343.368	3.716.378

GJELD OG EK

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Gjeld til kredittinst.	-	100.000	-	-	-	4.151	104.151
Innskudd fra kunder	-	-	-	-	-	2.816.341	2.816.341
Obligasjonsgjeld	-	360.000	-	-	-	-	360.000
Ansvarlig lån	-	35.000	-	-	-	-	35.000
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	27.008	27.008
Egenkapital	-	-	-	-	-	374.179	374.179
Sum gjeld og egenkapital	-	495.000	-	-	-	3.221.679	3.716.378

Banken har en lav renteeksponering på sine utlån, der fastrentelån utgjør kr 29,2 mill ved årets utgang. Netto renterisiko knyttet til utlånsvirksomheten er lav.

Beholdningen av obligasjoner har en gjennomsnittlig durasjon/varighet på 0,15 år. Dette gir en rentefølsomhet ved 1 % renteendring på kr. 570.000,- ved årets slutt.

Bankens renterisiko vurderes samlet som lav, og er godt innenfor fastsatte rammer.

NOTE 6 – VERDIPAPIRER

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

	Nominell verdi	Ansk. kost	Bokført verdi	Markedsverdi
Utstedt av det offentlige				
Lokale og regionale myndigheter				
Ikke børsnoterte	13.000	12.998	12.998	13.001
Sum utstedt av det offentlige	13.000	12.998	12.998	13.001
Utstedt av andre				
Institusjoner				
Børsnoterte	3.000	3.026	3.026	3.109
Ikke børsnoterte	178.000	179.051	178.658	179.012
Obligasjoner med fortrinnsrett				
Børsnoterte	150.000	151.227	151.208	151.562
Sum utstedt av andre	331.000	333.305	332.892	333.683
Sum sertifikater og obligasjoner	344.000	346.303	345.891	346.684

Årsmelding 2014

AKSJER, ANDELER OG GRUNNFONDSBEVIS

Omløp	Org.nr	Navn	Antall aksjer	Ansk. kost	Bokført verdi	Markedsverdi
Børsnotert						
	200.340.310	RomReal Inv EUR	71.400	34.842	34.842	35.700
	910.747.711	ORKLA ASA	3.000	215.700	153.450	153.450
	937.888.937	Sparebanken Øst	3.000	660.000	153.000	153.000
Sum børsnotert			77.400	910.542	341.292	342.150
Ikke børsnotert						
	891.052.642	German Property	70.500	388.000	317.250	317.250
	991.669.884	North Bridge Opp	5.532	445.000	445.000	515.693
	814.632.342	Klepp Sparebank	500	55.000	48.500	48.500
Sum ikke børsnotert			76.532	888.000	810.750	881.443
Sum omløpsaksjer			153.932	1.798.542	1.152.042	1.223.593

Anlegg		Antall aksjer	Ansk. kost	Bokført verdi
Ikke børsnotert				
	979.319.568	Eika Gruppen AS	513.464	18.027.174
	988.671.258	Aberdeen Eiendomsfond Norge II	18.797	142.293
	990.029.032	North Bridge Nordic Property AS	10.765	716.160
	937.896.581	Hjelmeland Sparebank	8.400	924.000
	937.894.805	Kvinesdal Sparebank	13.495	1.349.500
	885.621.252	Eika Boligkreditt AS	4.119.325	17.072.043
	992.073.861	North Bridge AS	10.765	549.672
	916.148.690	Spama AS	310	31.000
	980.112.470	Bøgata AS	10.050	10.266.000
	880.520.962	Lifjell Vinterland AS	70	10.000
	984.365.772	Norsk Bane AS	75	86.550
	958.218.842	Telemark Bil AS	50	150.000
	924.099.658	Telemark Biltruter AS	1.351	3.951.000
	912.293.165	Btv Invest AS	400	480.000
	983.154.980	Aktiv Eiendomsmegling AS	90	410.016
	992.785.314	Telespinn AS	15	15.240
	980.737.071	Nordito Pro AS	8.480	17.693
	979.391.285	Eiendomskreditt AS	4.617	484.168
	897.199.092	Århus Næringspark AS	1	1
	7.000.059.859	Nissedal Næringspark AS	100	500.000
Sum anleggsaksjer		4.720.620	55.182.511	54.889.244

Rente og aksjefond		Antall aksjer	Ansk. kost	Bokført verdi	Markedsverdi
Børsnotert					
	983.783.880	Eika Utbytte	9.014	708.000	1.334.883
	983.231.411	Eika Sparebank	30.677	31.421.591	31.663.266
Sum rente og aksjefond					
		39.691	32.129.591	32.998.149	32.998.149
Sum verdipapirer med variabel avkastning					
		4.914.243	89.110.644	89.039.435	89.110.986

Aksjene handles ikke aktivt i markedet. Banken har allikevel vurdert at verdiene kan forsvares. Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen (herunder handelsportefølje og ikke handelsportefølje) og anleggsportefølje verdivurderes etter forskjellige regler og hver for seg.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler.

Aksjer og grunnfondsbevis

Aksjer og grunnfondsbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Disse vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Investeringer i datterselskap

Investeringer i datterselskap vurderes etter kostmetoden. Kostmetoden medfører at aksjen balanseføres til kostpris.

Børsnoterte obligasjoner og sertifikater inkluderer ikke verdipapirer notert på ABM.

Årsmelding 2014

NOTE 7 – RENTER OG LIGNENDE KOSTNADER PÅ ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

	2014	2013
Fondsobligasjoner	3.639	1.975
Sum renter ol. kostnader på ansvarlig lånakapital	3.639	1.975

NOTE 8 – ANDRE RENTEKOSTNADER

	2014	2013
Avgift til Sikringsfondet	2.059	1.246
Sum andre rentekostnader	2.059	1.246

Sparebankloven pålegger alle sparebanker å være medlem av Bankenes sikringsfond. Fondets formål er å sikre at norske banker til enhver tid kan oppfylle sine forpliktelser. Bankenes sikringsfond plikter å dekke tap inntil 2 mill. kr som en innskyter har i en bank som er medlem av Bankenes sikringsfond. Bankene har ikke stillet garanti overfor Bankenes sikringsfondet i 2013 og 2014. Der er blitt betalt avgift i 2014. Det skal og betales avgift for 2015.

NOTE 9 – PROVISJONSINNTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER

Provisjonsinntekter	2014	2013
Formidlingsprovisjon	157	18
Garantiprovisjon	466	306
Betalingsformidling	7.831	3.694
Verdipapirforvaltning og -omsetning	1.003	481
Provisjon Eika boligkredit	3.376	1.620
Provisjon ved salg av forsikring	4.218	2.826
Andre provisjons- og gebyrinntekter	2.386	790
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	19.437	9.734
Provisjonskostnader	2014	2013
Transaksjonsavgifter og lignende	3.765	1.740
Betalingsformidling, interbankgebyrer	767	411
Andre provisjonskostnader	878	615
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	5.410	2.766

Sparebanken DIN følger Norsk Regnskapsstandard for pensjonskostnader. Pensjonskostnader knyttet til ytelsesbaserte ordninger er gjenstand for årlig aktuarberegring. Pensjonskostnadene blir klassifisert som personalkostnader i resultatregnskapet. Regnskapsføring av estimataavvik gjøres ved bruk av korridormetoden.

Årsmelding 2014

NOTE 10 – PENSJON

	2014	2013
Økonomiske forutsetninger		
Diskonteringsrente	2,30 %	4,00 %
Forventet avkastning på midlene	3,75 %	4,40 %
Lønnsvekst	2,75 %	3,75 %
Regulering av løpende pensjon	2,50 %	3,50 %
Regulering av oppsatt pensjon	0,00 %	0,60 %
Levealderstabell	K2013	K2013
Årets pensjonskostnad	2014	2013
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1.560	446
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	1.244	529
Avkastning på pensjonsmidlene	-1.353	-599
Administrasjonskostnader	307	132
Resultatført aktuarielt tap/(gevinst)	177	50
Kostnadsført til AFP-ordninga og innskuddsbasert ordning	359	319
1/4 av pensjonskostnaden for Seljord Sparebank for 2013 *	-	580
Sum pensjonskostnader	2.294	1.457
Gevinst ved avvikling av ytelsesbasert tjenestepensjonsordning	-5.421	-
Netto pensjonskostnader inklusive gevinst	-3.127	1.457
Balanse	2014	2013
Estimert brutto pensjonsforpliktelse (PBO)	-16.329	-33.768
Estimert verdi av pensjonsmidler–markedsverdi	13.679	32.067
Netto pensjonsforpliktelser	-2.650	-1.701
Ikke resultatførte estimatendringer	3.183	2.778
Netto pensjonsmidler	533	1.077
Herav netto pensjonsmidler overfinansierte ordninger (eiendel)	771	7.635
Herav netto pensjonsforpliktelser underfinansierte ordninger (gjeld)	-238	-6.558
Prosentvis sammensetning av pensjonsmidler	2014	2013
Aksjer	7,20 %	4,20 %
Alternative investeringer	4,00 %	4,30 %
Omløpsobligasjoner	15,30 %	16,20 %
Pengemarked	23,50 %	24,70 %
Anleggsobligasjoner	32,60 %	35,30 %
Eiendom	14,20 %	13,90 %
Annet	3,30 %	1,50 %

Differanse mellom beregnet påløpt forpliktelse og verdien av pensjonsmidlene, korrigert for avvik i estimer og effekt av endrede forutsetninger, føres i balansen enten som langsiktig gjeld (hvis negativ) eller som anleggsmiddel (hvis positiv). Forutsetningene som blir lagt til grunn for utregning av pensjonsforpliktelser, blir revurdert årlig i forkant av årlig aktuarberegnning.

Banken har med virkning fra desember 2014 avviklet den ytelsesbaserte ordningen for sine ansatte med unntak for de som var helt eller delvis uføre/syke på overgangstidspunktet. Alle aktive ansatte har derfor nå innskuddsbasert ordning med 7 prosent av lønn opptil 7,1G og 25,1 prosent for andel lønn som overstiger 7,1G. Ordningen inneholder også uførepensjon. Dette tilfredsstiller lovens krav til obligatorisk tjenestepensjon. Kostnaden ved innskuddsbasert ordning tilsvarer løpende premie.

Ved avvikling av den ytelsesbaserte ordningen er det regnskapsført en relativ vesentlig regnskapsmessig gevinst. Denne gevisten er derfor presentert på egen linje i årets resultatregnskap.

Banken og bankens ansatte er tilknyttet Fellesordningen for AFP, som gir de ansatte et livsvarig tillegg til fremtidig alderspensjon avhengig av samlet opptjening i Folketrygden. Denne AFP ordningen anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Da administrator foreløpig ikke er i stand til å foreta beregninger av samlet forpliktelse og bankens forholdsmessig andel av denne, behandles flerforetaksordningen regnskapsmessig som en innskuddsbasert ordning, med løpende kostnadsføring av betalt premie.

Årsmelding 2014

NOTE 11 – LØNNS- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	2014	2013
Lønn til ansatte	18.871	11.435
Honorar til styre og tillitsmenn	505	578
Pensjoner	-3.127	1.457
Arbeidsgiveravgift	3.044	1.920
Forsikringer	327	126
Kurs, velferd, øvrige personalutgifter	3.120	564
Kontorrekvisita, blanketter, trykksaker	390	310
Ekstern databehandling	-	207
Telefon, porto, frakt	819	590
Reklame, annonser, markedsføring	2.721	1.280
Ditt, reiser, øvrige utgifter	421	217
Konsulenttjenester	42	7
EDB-kostnader	10.110	7.978
Sum Lønn og generelle administrasjonskostnader	37.243	26.668
Antall ansatte pr 31.12.	39,0	40,0
Antall årsverk pr 31.12.	36,2	37,2

Årsmelding 2014

NOTE 12 – LÅN OG YTTELSER

	Lønn og honorarer	Pensjonsordning	Annen godt-gjørelse	Sum	Lån
Ledende ansatte					
Adm. banksjef Ben Roger Elvenes	1.066.152	353.535	183.614	1.603.301	2.496.000
Ledergruppa (Halgeir Kaasa, Ingebret Teigen, Harriet Slaaen)	2.036.419	161.693	71.470	2.269.582	4.487.000
Sum ledende ansatte	3.102.571	515.228	255.084	3.872.883	6.983.000
Styre					
Leder, Harald Flaten	111.730	-	-	111.730	158.000
Trygve Myrene	65.000	-	-	65.000	1.000.000
Solveig S. Abrahamsen	35.000	-	-	35.000	3.947.000
Aase H. Gjerde	47.500	-	-	47.500	-
Olav Berge	50.000	-	-	50.000	-
Edvard Mæland	73.688	-	-	73.688	1.393.000
Rune Mathiesen	Ansattrepresentant	50.000	-	25.557	497.514
Samlede yteler og lån til styret	432.918	-	25.557	880.432	8.116.000
Kontrollkomite					
Leder, Øyvind Mo	20.000	-	-	20.000	1.680.000
Wenche M. Kåsa	15.000	-	-	15.000	3.250.000
Gunleik Smestad	15.000	-	-	15.000	649.000
Samlede yteler og lån til kontrollkomiteen	50.000	-	-	50.000	5.579.000
Representantskap					
Leder, Dieter Oswald	21.200	-	-	-	-
Ivar Tjønntveit	2.400	-	-	-	230.000
Ingunn Munthe	3.600	-	-	-	-
Halvor Eika	2.400	-	-	-	-
Jørund Verpe	2.400	-	-	-	800.000
Nina Kristine Kåsa	2.400	-	-	-	-
Einar Gotehus	1.200	-	-	-	-
Aud Foldal	4.800	-	-	-	-
Helene Pedersen	3.600	-	-	-	-
Åse Bjåland	2.400	-	-	-	549.000
Gro Bente Slåttun	1.200	-	-	-	-
Jon Aarbakk	1.200	-	-	-	-
Bergit Askildt Myrjord	2.400	-	-	-	12.000
Borgar Torbjørn Kaasa	3.600	-	-	-	15.500
Geir Sønstebø	1.200	-	-	-	1.510.000
Ingunn Haugland	1.200	-	-	-	758.000
Anne Marie Smeland	1.200	-	-	-	318.000
Kjellaug Westbye Abrahamsen	3.600	-	-	-	886.000
Sveinung Soterud	Ansattrepresentant	4.800	-	22.568	-
Irina Telnes		4.800	-	-	-
Vigdís Olafsen		4.800	-	-	-
Tellef Solås		1.200	-	-	1.774.000
Gro K. Romnes		1.200	-	-	-
Bjørgulf Stavenes	Ansattrepresentant	3.600	-	20.674	-
Nils Gunvaldjord	Ansattrepresentant	3.600	-	25.780	-
Irene Særsland	Ansattrepresentant	3.600	-	23.762	-
Morten Olav Dyrud		2.400	-	-	-
Samlede yteler og lån til representantskapet		92.000	-	92.784	12.395.500

Godtgjørelse til ansatte, utbetalt bonus pr. hele årsverk er kr. 10.000,-

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom lånerente og myndighetenes normrente. Differansen, kr 306.864,- for 2014, er grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte. Beløpet er nettoført i regnskapet. Lån til banksjef følger generelle vilkår for øvrige ansatte. Lånen er sikret med pant innenfor forsvarlig verdigrunnlag. Lån, garantier og sikkerhetsstillelser til tillitsvalgte er gitt etter samme vilkår som for bankens øvrige kunder, og er sikret i henhold til bestemmelserne for slike lån og garantier.

Årsmelding 2014

NOTE 13 – VARIGE DRIFTSMIDLER

	Bygninger	Inventar	Sum
Kostpris 01.01.2014	23.842	12.477	36.319
Tilgang	58	182	240
Avgang	-	-	
Kostpris 31.12.2014	23.900	12.659	36.559
Akkumulerte avskrivinger 01.01.2014	1.013	10.133	11.146
Tilbakeførte avskrivninger på utrangerte driftsmidler	-	-	-
Nedskrivning Slettentunet	300	-	300
Ordinære avskrivinger	1.369	894	2.286
Akkumulerte avskrivinger 31.12.2014	2.704	11.027	13.731
Bokført verdi 31.12.2014	21.196	1.632	22.828
Avskrivinger	2-4 %	20-30 %	

	Eiendomstype	Areal m ²	areale m ²	Herav utleid	Balanseført
Fast eiendom					
Bamble	Hytter	150	150		3.036
Seljord	Bankbygg	2.200	130		12.950
Seljord	Forretningsbygg	1.075	1.075		4.200
Seljord	Tomt				1.010
Sum					21.196

Ekstra nedskrivning på Slettentunet er foretatt i forhold til dagens verdivurdering.

NOTE 14 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2014	2013
Andre driftskostnader		
Driftskostnader faste eiendommer	1.804	280
Leie av lokaler	1.614	1.340
Maskiner, inventar og transportmidler	467	439
Kontingenter og avgifter	657	534
Revisjonshonorar	529	953
Forsikringer	327	126
Utgifter leide lokaler	713	794
Andre ordinære tap	139	78
Øvrige kostnader	2.195	3.543
Sum andre driftskostnader	8.447	8.087

Spesifikasjon av revisjonshonorar:

Lovpålagt revisjon	288	219
Revisjon av delårsregnskap og attestasjoner i forbindelse med fusjonen	170	483
Attestasjon	41	45
Annen regnskaps- og skattemessig bistand	10	22
Bistand vedr. ligningspapirer	20	103
Økt forskudd vedrørende 2014	-	81
Sum revisjonshonorar inkl. mva	529	953

Årsmelding 2014

NOTE 15 – SKATT

	2014	2013
Resultat før skattekostnad	44.631	14.161
Permanente forskjeller	50	47
Endring midlertidige forskjeller	-6.224	-1.922
Gevinst aksjer og obligasjoner	-5.821	-1.728
Skattemessig gevinst aksjer utenfor EØS	-	575
Inntekstført utbytte innenfor EØS	-4.283	-2.454
Renter VP	1.202	1.219
Skattepliktig gevinst obligasjoner	-323	52
Aksjeutbytte innenfor EØS	130	67
Årets skattegrunnlag	29.362	10.017
Betalbar inntektskatt	7.928	2.805
 Resultatført/avsatt slik:		
Formuesskatt	1175	725
For mye/lite avsatt skatt	-144	86
Ref. utenlandsk skatt	-25	-9
Endring utsatt skatt før endring av skattesats for 2014	1.764	427
Sum kostnadsført skatt i resultatregnskapet	10.698	4.034
 Oversikt over midlertidige forskjeller		
Midlertidige forskjeller pr 31.12.		
Varige driftsmidler	-978	4.370
Pensjoner, overfinansiering	845	5.622
Pensjoner, underfinansiering	6.320	-238
Gevinst- og tapskonto	36	-143
VP utenfor EØS/obligasjoner	309	-1.083
Grunnlag utsatt skatt+/utsatt skattefordel-	1.921	8.528
Bokført utsatt skatt (27%)	2.303	2.303
 Avstemming fra nominell til faktisk skattesats		2014
27% skatt av resultat før skatt		12.048
27% skatt av permanente forskjeller		-4.120
27 % av endring midlertidige forskjeller		1.764
For mye/lite avsatt skatt tidligere år		-144
Refundert skatt fra utlandet		-25
Formuesskatt		1.175
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap		10.698

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er beregnet med 27 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Betalbar skatt består av inntektskatt og formuesskatt. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatte beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

NOTE 16 – KONTANTER OG INNSKUDD I NORGES BANK

beløp i tusen kroner	2014	2013
Kontanter og fordringer på sentralbanker		
Kontanter i norske kroner	12.514	11.586
Kontanter i utenlandske valutasorter	1.130	951
Innskudd i Norges Bank	103.732	112.797
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	117.376	125.334

Kjøp av valuta for videresalg til kunder gjøres via avtaler med andre norske finansinstitusjoner og Norsk Kontanthåndtering. Sparebanken DIN har ansvaret for kursrisiko, bokføring og rapportering av utenlandske valuta. Pengeposter i utenlandske valuta er vurdert til kurset pr 31.12.

Årsmelding 2014

NOTE 17 – OVERTATTE EIENDELER

Banken har i 2014 overtatt fem hytter på Lifjell verdivurdert til kr. 3,1 mill.
Det er satt i gang tiltak for å selge eiendommene.

NOTE 18 - EIERINTERESSER I TILKNYTNDE SELSKAPER OG KONSERNSELSKAPER

Datterselskap	Kontor-kommune	Selskaps-kapital	Antall aksjer	Eier/stemme andel	Bokført verdi	Total egenkap.	Resultat 2014
Nissedal Næringsbygg AS	Nissedal	500.000	500	100 %	500.000	490.058	-9.942
Bøgata 69 AS	Bø	10.050.000	10.050	100 %	10.266.000	11.834.858	385.778
Tilknyttet selskap							
Eiendomsmegleren Din Telemark AS*	Bø	500.000	90	42,85	410.000	2.216.847	483.128
Århus Næringspark AS	Seljord	4.900.000	2.450	50 %	1	3.094.404	-432.391

* ikke revidert

Aksjene i Århus Næringspark AS er nedskrevet fra 2.450.000 til kroner 1.

Restløpetid på lån til Bøgata 69 AS er ca 7 år.

Mellomværende med tilknyttede selskaper og datterselskaper

Bøgata 69 AS

	2014	2013	Sikkerheter
Innskudd fra datterselskap	605.512	796.872	
Utlån til datterselskap	8.858.381	9.900.565	pant i fast eiendom pålydende 20.760.000
Renter til datterselskap	7.488	9.568	
Renter fra datterselskap	507.069	551.616	

Århus Næringspark AS

	2014	2013
Innskudd fra datterselskap	929.332	1.740.968
Utlån til datterselskap	13.273.500	15.697.500
Renter til datterselskap	23.969	11.944
Renter fra datterselskap	139.610	203.012

Eiendomsmegleren Din Telemark AS

	2014	2013
Innskudd fra datterselskap	7.758.984	20.291.364
Utlån til datterselskap		
Renter til datterselskap	321.466	389.211
Renter fra datterselskap	1.400	1.400

Nissedal Næringspark AS

	2014
Innskudd fra datterselskap	501.933
Utlån til datterselskap	-
Renter til datterselskap	1.933
Renter fra datterselskap	-

Årsmelding 2014

NOTE 19 – GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER OG INNSKUDD FRA KUNDER

beløp i tusen kroner	2014	2014	2013	2013
Gjeld og gjennomsnittlig rente	Beløp	Rente	Beløp	Rente
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	4.151		2.588	
Med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	100.000		174.000	
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	104.151	2,27 %	176.588	2,44 %
Innskudd fra og gjeld til kunder				
Uten avtalt løpetid	2.168.535		2.162.329	
Med avtalt løpetid	647.807		564.605	
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	2.816.341	2,15 %	2.726.935	2,42 %
beløp i tusen kroner	2014	2014	2013	2013
Innskudd	Beløp	%	Beløp	%
Offentlig forvaltning	156.443	5,6 %	143.050	5,2 %
Lønnstakere og lignende	1.836.666	65,2 %	1.855.559	68,0 %
Utlandet	5	0,0 %	-	0,0 %
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	44.403	1,6 %	35.006	1,3 %
Industriproduksjon	28.850	1,0 %	27.481	1,0 %
Bygg og anlegg	72.523	2,6 %	75.847	2,8 %
Varehandel, hotell/restaurant	65.518	2,3 %	71.203	2,6 %
Transport, lagring	40.496	1,4 %	41.003	1,5 %
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	345.309	12,3 %	251.028	9,2 %
Sosial og privat tjenesteyting	226.128	8,0 %	226.759	8,3 %
Sum innskudd	2.816.341	100,00 %	2.726.935	100,00 %
Innskudd	2014	2014	2013	2013
Telemark	2.446.920	86,9 %	2.413.544	88,5 %
Akershus	79.854	2,8 %	70.224	2,6 %
Oslo	185.232	6,6 %	46.562	1,7 %
Buskerud	40.013	1,4 %	43.097	1,6 %
Vestfold	28.004	1,0 %	28.925	1,1 %
Øvrige, samt utland	36.318	1,3 %	124.583	4,6 %
Sum innskudd	2.816.341	100,00 %	2.726.935	100,00 %

NOTE 20 – GJELD OPPTATT VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

Utestående pr 31.12.2014	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført Verdi	Nominell rente
Obligasjonslån					
NO0010712706	02.06.2014	02.11.2016	100.000	100.000	2,07 %
NO0010656739	20.08.2012	20.08.2015	55.000	55.000	3,20 %
NO0010574551	04.05.2010	11.05.2015	75.000	75.000	2,84 %
NO0010582349	30.06.2010	30.11.2015	30.000	30.000	3,30 %
NO0010697147	27.11.2013	27.11.2018	100.000	100.000	2,74 %
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			360.000	360.000	
Fondsobligasjon					
NO0010372758	22.06.2007	27.02.2017	35.000	35.000	2,70 %
			35.000	35.000	

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

Årsmelding 2014

Bø Sparebank tok opp et fondsobligasjonslån 22. juni 2007. Lånet er tatt opp i norske kroner. Løpetiden er 10 år. Lånet er bokført til nominell verdi med fradrag av periodisert underkurs. Lånet kan innfrys helt eller delvis til pari kurs dato 22.06.2017. Renten er flytende og betales etterskuddsvis hvert kvartal på rentereguleringsdato, rentesatsen består av referanserente (3 mndr NIBOR) og en margin som fram til dato 22.06.2017 utgjør 120 punkter.

NOTE 21 – SPESIFIKASJON AV ANNEN GJELD

	2014	2013
Annен gjeld		
Bankremisser	1.289	456
Avregning betalingsformidling	2.798	3.781
Betalbar skatt	7.928	6.300
Skattetrekke-trygder	801	-
Påløpt mva.	64	990
Diverse gjeldsposter	2.769	1.331
Sum annen gjeld	15.649	12.858

NOTE 22 – EGENKAPITAL

	2014	2013
Egenkapital	340.229	189.644
Sparebankfond fra Seljord Sparebank	-10.960	145.457
Gaver til stiftelsene i forbindelse med etablering	-	-4.000
Overført fra gavefond	-	-624
Årets resultat	33.933	10.752
Avsatt til utbytte	-1.500	-1.000
Overført til utjevningsfond	-21.473	-
Overført til sparebankens fond	-10.960	-
Egenkapital 31.12.2014	372.661	340.229

Sparebankstiftinga Bø har 1.389.712 egenkapitalbevis tilsvarende 62% av eierandelskapitalen og Sparebankstiftinga Seljord har 851.758 egenkapitalbevis som tilsvarer 38% av eierandelskapitalen. Pålydende er kr. 100 som er tilsvarende bokført verdi.

Årsmelding 2014

NOTE 23 – GARANTIANSVAR

	2014	2013
Garantiansvar		
Betalingsgarantier	13.433	12.487
Kontraktsgarantier	31.429	16.407
Andre garantier	8.665	5.956
Samlet garantiansvar ovenfor kunder	53.527	34.850
Garanti ovenfor Eika Boligkreditt	62.868	54.681
Sum garantiansvar	116.395	89.531
Garantier til Eika Boligkreditt AS	2014	2013
Total andel av garantiramme	3.947	3.329
Saksgaranti	23.564	19.038
Tapsgaranti	35.357	32.314
Samlet garantiansvar ovenfor Eika Boligkreditt AS	62.868	54.681
Garantier fordelt geografisk	2014	2013
Bø	82.806	59.105
Oslo	30	60
Nome	4.699	4.351
Sauherad	6.952	4.619
Seljord	11.639	10.731
Kviteseid	7.040	6.025
Andre	5.471	4.640
Sum garantier	116.395	89.531
	100,00 %	100,00 %

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriteriet at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.14 lån for 394,7 mill. kroner hos EBK. Garantibeløpet overfor EBK er tredelt:

Tapsgaranti: Den delen av lånet som overstiger 50 % av sikkerhetsstillelsen. For lån som overstiger 50 % av sikkerhetsstillelsen skal garantien være på minimum kr 25 000 pr lån. Garantien gjelder i 6 år fra dato for rettsvern

Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern.

En samlet garanti på 1 % av pålydende av lån i EBK som er gitt Eika bankenes kunder.

EBK har ytterligere rett til å motregne eventuelle tap i bankens provisjon for kundebehandling i en periode på inntil 3 år.

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostrategi krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 % av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBK's overskuddslikviditet være minst 6 % av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstedde obligasjoner direkte til eierbankene. Pr. 31.12.2014 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til 0 kroner.

Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntreffer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål på 10 %. Banken har kjøpt aksjer i EBK for 5,4 mill kroner i 2014 for at EBK skal nå sitt kapitalmål.

Årsmelding 2014

NOTE 24 – NØKKELTALL

TABELL

Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert

Resultat

	2014	2013
Kostnader i % av inntekter justert for VP	52,4 %	75,3 %
Egenkapitalavkastning*	9,5 %	6,0 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	17,6 %	15,1 %

Innskudd og Utlån

Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	23,5 %	21,9 %
Andel lån overført til EBK – kun PM	14,5 %	12,5 %
Innskuddsdekning	92,9 %	91,7 %

* EK-avkastning etter beregnet skatt – Annualisert

Soliditet

Ren kjernekapitaldekning	19,0 %	16,6 %
Kjernekapitaldekning	19,6 %	21,1 %
Kapitaldekning	19,6 %	21,1 %

Likviditet

LCR	81	73
Likviditetsindikator 1	114,2	116,5
Likviditetsindikator 2	114,2	123,9
Resultat pr. EK-bevis	10	3

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonskjeld og markedsinnlån.

Årsmelding 2014

Proforma resultat og balanse er en sammenslåing av historiske tall for de to fusjonerte bankene.

NOTE 25 – PROFORMAREGNSKAP

PROFORMA BALANSE		2013
EIENDELER (i tusen kroner)		
Kontanter og fordringer på sentralbanker		125.334
Sum netto utlån og fordringer på kreditinstitusjoner		114.342
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger		2.973.405
Individuelle nedskrivninger på utlån		-26.682
Nedskrivninger på grupper av utlån		-13.900
Sum netto utlån og fordringer på kunder		2.932.824
Overtatte eiendeler		1.296
Sum sertifikater og obligasjoner		391.844
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning		105.996
Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper		10.266
Sum eierinteresser i konsernselskaper		0
Sum immaterielle eiendeler		0
Sum varige driftsmidler		25.173
Sum andre eiendeler		2.291
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		18.048
SUM EIENDELER		3.727.414
PROFORMA BALANSE		2013
SUM GJELD OG EGENKAPITAL (i tusen kroner)		
Gjeld til kreditinstitusjoner		176.588
Sum innskudd fra og gjeld til kunder		2.726.935
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		365.000
Sum annen gjeld		12.858
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		10.416
Pensjonsforpliktelser		6.558
Utsatt skatt		539
Individuelle avsetninger på garantiansvar		2.011
Andre avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		1.281
Sum ansvarlig lånekapital		85.000
SUM GJELD		3.387.185
Sum innskutt egenkapital		224.147
Sparebankens fond		115.457
Gavefond		625
Utjevningsfond		-
Sum opptjent egenkapital		116.082
SUM EGENKAPITAL		340.229
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		3.727.414

Årsmelding 2014

PROFORMA RESULTATREGNSKAP (i tusen kroner)		2013
Sum renteinntekter og lignende inntekter		152.972
Sum rentekostnader og lignende kostnader		85.424
Netto rente og kreditprovizjonsinntekter		67.548
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		15.572
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		4.821
Sum andre driftsinntekter		1.018
Netto provisjons- og andre inntekter		11.769
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapir med variabel avkastning		4.336
Sum netto verdiendring og gev/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler		3.239
Netto avkastning på finansielle investeringer		7.575
Sum inntekter		86.892
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader		45.066
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		1.754
Sum andre driftskostnader		14.185
Sum driftskostnader		61.005
Driftsresultat før tap		25.887
Sum tap på utlån, garantier mv.		3.749
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdipapir som er anleggsmidler		1.309
Resultat av ordinær drift før skatt		20.829
Skattekostnad		7.189
Resultat for regnskapsåret		13.640

Årsmelding 2014

Årsrekneskapen for perioden 01.01.2014 – 31.12.2014

Erklæring frå styret og adm.banksjef

Vi stadfestar at årsrekneskapen for perioden 01. januar til 31. desember 2014 etter vår beste overtyding er utarbeidd i samsvar med gjeldande rekneskapsstandardar og at opplysningane i rekneskapen gjev eit rettvisande bilet av bankens egedelar, gjeld, finansiell stilling og resultat som heilhet og at opplysningar i årsmelding gjev ein rettvisande oversikt over utviklinga, resultatet og stillinga til banken saman med ei skildring av dei mest sentrale risiko- og usikkerheitsfaktorar banken står ovanfor.

Bø, 16. februar 2015

I styret for Sparebanken DIN

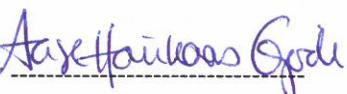

Harald Flaten
Styreleiar

Trygve Myren
Nestleiar

Olav Berge
Styremedlem

Solveig Sundbø Abrahamsen
Styremedlem

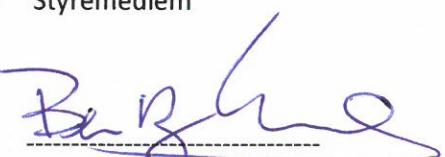
Aase Haukaas Gjerde
Styremedlem

Edvard Mæland
Styremedlem

Rune Mathiesen
Tilsette sin representant

Ben Roger Elvenes
Adm. Banksjef

Building a better
working world

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Hydroparken Bygg 90, Heddalsvegen 11,
Postboks 34, NO-3671 Notodden

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA

Tlf: +47 35 02 76 70

Fax: +47 35 01 15 65

www.ey.no

Medlemmer av Den norske revisorforening

Til forstanderskapet i
Sparebanken DIN

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken DIN, som består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap, som viser et overskudd på kr 33.932.852, og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoен, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og banksjefens ansvar for årsregnskapet

Styret og banksjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og banksjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisionsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningsene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for bankens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Sparebanken DIN avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av bankens finansielle stilling per 31. desember 2014 og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoens i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og banksjef har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Notodden, 16. februar 2015

ERNST & YOUNG AS

Tor Erik Baksås
statsautorisert revisor

Odd Knustad
statsautorisert revisor

Representantskapet i Sparebanken DIN
Finanstilsynet

ÅRSMELDING 2014 FRÅ KONTROLLKOMITEEN

Kontrollkomiteen har gjennomført arbeidet sitt i samsvar med instruks og arbeidsplan for Kontrollkomiteen.

Kontrollkomiteen har fått stadfestat Sparebanken DIN held seg innanfor dei rammevilkåra som gjeld for sparebankar. Det er ført tilsyn med at verksemda går føre seg på ein trygg og forsvarleg måte, i samsvar med lovgjeving, vedtekter og vedtak fatta i styret. Ein har og gått gjennom styret sitt arbeid og dei vurderingar som er gjort i samband internkontroll og ICAAP.

Styreprotokollane og protokollane frå Representantskapet er gått gjennom.

Komiteen har vidare gått gjennom rekneskapsrapportar, og sett til at banken oppfyller kravet til kapitaldekning.

Oppstillingar over dei 20 største låneengasjementa er gått gjennom saman med administrasjonen. Kreditrapport med grunnlagsmateriale er lagt fram for komiteen. Det er kontrollert at reglane i sparebanklova om maksimal kreditt til ein einskild kunde er følgd. Komiteen har også gått gjennom oppstillingar over misleghaldne lån, restanse og overtrekk.

Komiteen har kontrollert lån til tilsette og tillitsvalde i samsvar med regelverket.

Komiteen har gått gjennom verdipapir- og aksjeporføljen, og garantiansvaret til banken.

Komiteen har forvissa seg om at kapitalforvaltninga har skjedd etter lover og forskrifter for sparebankar. På tilsvarende måte har komiteen forvissa seg om at banken har halde forskrifter for plassering av likviditet som følger av lovgjevinga, og halde seg innafor dei rammer styret har sett. Komiteen har også blitt orientera omkring fundingsituasjonen, og om planar for refinansiering og arbeid med dette gjennom året.

Komiteen har fått anledning til å stille spørsmål omkring organisasjonsplan, instruksar, rutinar og reglane for internkontroll.

Komiteen har gått gjennom framlegget frå styret til årsmelding og rekneskap for 2014, og meldinga frå ekstern revisor, dagsett 16. februar 2015. Komiteen meiner at årsrekneskapen gjev eit godt uttrykk for den økonomiske stillinga og verksemda til banken, og vil rá til at framlegget frå styret til årsmelding og rekneskap for Sparebanken DIN for 2014 blir godkjend.

Komiteen har hatt eit nært og godt samarbeid med banksjef NK som i kvart møte har orientert om den daglege drifta av banken, og gjeve tilgang til alle dei dokument, protokollar og oppgåver som komiteen har bede om. I tillegg har komiteen fått orientering og har hatt samtaler med adm. banksjef, delar av den øvrige administrasjon i banken, ekstern revisor og leiarar av representantskap og styret i 2014.

Komiteen har hatt 5 møte i 2014.

Bø, den 17. februar 2015

Øyvind Mo
Leiar

Wenche M. Kåsa

Gisleik Smedstad